

PATNUBAY NG BAYAN

THE PEOPLE'S GUIDE

YEAR II
TAON

MANILA, NOVEMBER,
MAYNILA, NOBYEMBRE, 1916

No. 19
BLG.

Macleod & Co. Inc.

MANILA, CEBU, CHICAGO, NEW-YORK, LONDON.

Exportadores de Fibras

Agentes de Compañías de Seguros

contra incendio y de lineas

de vapores para América y Europa.

G. URRUTIA Y C.^a

Exportadores é Importadores

Comerciantes en toda clase de productos del país.

Consignatorios de los vapores.

"Albay", "Ntra. Sra. de Begoña", "Amelia", y Pailebot "Equis"
" con servicio regular a los puertos de Legaspi, Tabaco,
Lagonoy, Daet, Nueva Caceres y Guinayangan,

Muelle de la Industria 1043

MANILA, I. F.

Direccion Telegrafica: **"URRUTIR"**

P. O. Box 597.

Claves: AI, ABC, 4.a y 5.a Edicion y Lieber's

Telefono 319.

Insular Lumber Company

Our Tanguile and Almon Lumber Offers an Acceptable
and Reasonably Priced Substitute.

FOR

MAHOGANY

**Large Stocks Always on Hand Well Manufactured
and Seasoned**

Write for Samples and Prices.

MANILA, P. I.

THE PEOPLE'S GUIDE

ENGLISH SECTION

EDITOR: P. L. STANGL, B. S.

P. O. Box 733, Manila.

PROPRIETOR AND MANAGER:
SOFRONIO G. CALDERON

785 Reyna Regente, Tondo, Manila.

SUBSCRIPTIONS

Single No.	10 centavos
One year	P 1.00
.. .. in provinces and U. S.....	.. 1.20
Foreign: one year.....	.. 1.50

2ND YEAR.

MANILA, NOVEMBER, 1916.

No. 19.

Preparing for the Future

—:o:—

The press, particularly the magazines, of the United States, have been pretty full for some time past about "Preparedness". While most of it is cleverly manufactured stuff put out by the new American munition plant industry in order to insure a market for their huge output after the "Big War" is over, even at the risk of involving the country in a disastrous war, it cannot be denied that there is some of it very timely and highly necessary, especially that part of it that treats of industrial preparedness. The United States have been very lucky at this time that, besides abundant food products, it has an immense and well exploited mining industry, being especially well supplied with the three great fundamental minerals, namely coal, iron and copper, than which no other have proven themselves to be of such vital importance.

Yet, in spite of huge and diversified crops, minerals and manufacturing enterprises the end of the second year of the war finds that country in rather bad shape along many lines essential to proper working conditions.

In another part of this issue we reproduce extracts from the September number of "THE WORLD'S WORK" article on "Chemistry and Preparedness" by Dr. L. H. Baekeland. It has a meaning far beyond the confines of any one country or continent.

We have just recently entered upon a new era of political progress. The passage of the

Jones' Bill brings with it new problems and responsibilities. A Senate, the first in these islands, has just been elected. The Legislature, for the first time in twenty years, is sitting, not as a appointive body of respectable figureheads, but a popularly elected, responsible body, which must depend upon the people whose mandate they bear, and, when the time comes, answer for their acts or failure to act, not to a complaisant appointing power, but to the sovereign people itself, to stand or fall by its judgement.

What then are our assets and possibilities? In the three fundamental mineral resources, coal, iron, and copper, the Philippines rank very high, being second only to the United States, England, Germany and China, while in actual output it is even below Italy, the poorest in these of all the great powers.

We see a Japanese syndikate just formed ready to put ten million yens into the copper and iron deposits of these islands, while the remaining mines are owned either by Americans, Australians, English or Germans. None of these have a single Filipino, technically trained to take over this work, whereas it is a well known fact that such are absolutely indispensable if we ever are going or properly work these riches.

Only one, or may be two, technically trained Filipinos, exist today equipped for mining work, and these were trained abroad.

The last Bar examination over three hundred candidates were registered. If instead of that number only three had presented themselves, no one would have even dreamed

"EL 82"

TINDAHAN NG PINTURA

LIWASAN NG BINUNDOK, TELEFONO No. 82.

PAPEL BEGETAL, na pandibuhc at gamit ng mga bordadora	P 0.05	ang dahon.
PILTRONG CARDENAL, magaling na panala ng tubig	.. 9.50	bawat isa.
TAPON PATENTE, na losa gamit sa mga botella ng tubig	.. 0.07	.. ..
ENREHADONG KAWAD, galbanizado gamit sa kulungan ng manok...	.. 0.30	ang metro.
RATONERANG KAHUY, pang huli ng munting daga	.. 0.10	bawat isa.
TIANING KAHUY, sipit sa damit ng mga labandera	.. 0.20	ang doseña.
GARAPIÑERA GEM, mura, matibay at magaan gamitin.. ..	.. 3.75	bawat isa.
PINTURANG MURALO, maputi at dekolor pamintura ng bahay	.. 0.40	ang kilo.

of talking about our lack of "preparedness". Yet the one college which does not even exist on paper in the Philippine University is a college of Mines, while the only existing one in these islands has not for several years had enough applications to start a class of even five.

Why? Because it is a profession that does not tend itself to butterfly neckties, tan shoes, white clothes and Manila Jobs. It is a man's profession, which demands work, not fine speeches, going into the outlying districts, not frantically hanging on to Manila office Jobs.

We have so many lawyers or would-be ones, that every election sees ten candidates for every Job. Doctors, who take positions that pay less than any good carpenter or stenographer gets, Pharmacists, in Manila and elsewhere, registered and all, at forty or fifty pesos a month, less than a medium quality escribiente gets.

It is time to wake up to the responsibility involved in making this country a real one, not only politically, but economically, industrially and commercially. We have the resources, the market, the possibilities, that lay before the pioneers that landed on the bleak New England coast two centuries and a half ago. We have a better chance than they, because we can draw on the combined experience and knowledge of the present day. Others have paid the price of experiment and trial. We can step in and profit by it. Wealth, labor, materials, all are at our command, all we need is to apply knowledge, to make this one of the richest countries of the globe.

But we must do it ourselves; not expect others to do it. We must learn how, and then do it.

It is up to us to start in on economic and industrial preparedness by the Filipinos for the Filipinos and all the world.

The Month of November in American Historical Events

1. Battle French Creek, 1813.
2. Erie Canal finished, 1825.
3. Bryant born, 1794.

4. Declaration of Rights by Congress, 1774.
5. Grant's second election, 1872.
6. Lincoln elected, 1860.
7. Battle of Tippecanoe, 1811.
8. Mason and Slidell seized, 1861.
9. Mayflower arrived Cape Cod, 1620.
10. Dutch seized rule of New York, 1674.
11. Battle Shryser's Field, 1813.
12. Conscription declared unconstitutional, 1863.
13. Montreal captured, 1775.
14. Sherman marched to sea, 1864.
15. Great fire in New York, 1835.
16. Fort Washington captured, 1776.
17. Jeff Davis threatens reprisal, 1862.
18. Battle Fish Dam, S. C., 1780.
19. Garfield born, 1831.
20. Battle Belle Isle, 1759.
21. North Carolina admitted, 1789.
22. Bishop Wiley died, 1884.
23. Bragg defeated, 1863.
24. Battle Lookout Mountain, 1863.
25. Evacuation New York, 1783.
26. Battle Mission Ridge, 1863.
27. Hoosac Tunnel opened, 1873.
28. Irving died, 1859.
29. Wendell Phillips born, 1811.
30. Revolutionary war ends, 1782.

Tagalog-English Dictionary

(Continuation)

ALANGITNGIT,—*Ehretia buxifolia* (Carmonea heterophylla, Blanco). *Botanical description.* Small tree, 5-6 m. high, trunk straight. Leaves alternate or bunched in 3's or 4's at the nodes, lanceolate or spatulate. 3-toothed at apex, sometimes serrate toward the apex, set with short, stiff hairs. Petioles very short. Flowers auxiliary, in racemose panicles of a few flowers each. Common peduncle long, pedicel short. Calyx free, bell-shaped, persistent, divided almost to base into 5 narrow, downy parts. Corolla bell-shaped, 5 oval lobules. Stamens 5. Ovary oval, within the flower. Style bifid. Stigmas simple, truncate. Drupe globose, with hard, slightly furrowed putamen of 6 locules and solitary seeds. *Habitat.* Malinta and many

ANTONIO M. H. LIM-GENCO Y CO.

Plaza del Conde No. 127, Manila, I. F.

Comisiones y Consignaciones de tabaco rama de Isabela,
Cagayan y Pangasinan.

Telefono 3620.

P. O. Box 901.

other parts of the Visayas. Blooms in January. *Uses.* The leaves dried in the shade are used in some Visayan towns, in infusion to take the place of tea. The root is used by the Hindoo physicians as an alterative. Dr. R. Ross has employed it for that purpose in a decoction of 60 grams to 500 cc. of water; 60 cc. a day of this preparation gave him good results in secondary and constitutional syphilis. The Mohammedans of India consider the root an antidote for vegetable poisons.

ALANGANIN, *adj.* Doubtful, uncertain.

ALAPAAP, *n.* Cloud; doubt.

ALAS, *n.* (spanish word). Ace (in a pack of cards).

ALAT, *n.* saltiness. || *adj.* Salted. e. gr. Dagat na Alat=salts. sea.

ALATAN, *v.* ("an" form of alat) to salt some definite food.

ALATIIT, *n.* Creaking (like that made by a door or cane floor).

ALAWAS, *n.* Fish net.

ALAY, *n.* Present, gift.

ALAYAN, *v.* ("an" form of alay) To present or give anything definite.

ALE, *n.* Aunt; step-mother || Term of respect e. gr. Aleng Maria, Aleng Kwan.

ALEMAN, *adj.* German.

ALEMANYA, *n.* Germany.

ALI, *n.* Synonym of ale.

ALIBADBAD, *n.* Revulsion.

(To be continued.)

Chemistry and Preparedness

By L. H. Baekeland

Since the beginning of the present war, even the most ignorant people have more or less become awakened to the fact that chemistry plays a big role in modern warfare. Through the newspapers the public knows pretty well, by this time, that modern explosives are made by intricate chemical processes; the horrible use of asphyxiating gases also has played on the imagination, although this side of warfare, from a practical standpoint, is in reality of much less importance.

But what is not known, except, by a very few, is that most of our other industries of the United States, covering the most varied lines,

would have become hopelessly crippled but for our chemical enterprises.

The German Government seldom missed an opportunity of enlisting the help of her scientists and engineers for any problem of peace or war. No wonder then, that as soon as this war took proportions never dreamed of the German army was notified that nitric acid should be produced by newer processes which could be carried out independently from the interrupted imports of saltpetre from Chile. German chemists had to act and act quickly to obviate this threatened shortage of nitric acid. Although several processes were known to science, the important question was to pick out the one which was best adaptable to circumstances and could be installed first. But it took German engineers about a year and a half of work, night and day, carried on in feverish haste, before they were ready with installations of sufficient capacity to turn out all the nitric acid required, and it involved the expenditure of about \$100,000,000 for erecting the additional equipment needed.

The penalty of unpreparedness

But nitric acid is not used alone. In the nitrating process by which explosives are made, it is used in conjunction with sulphuric acid. The enormous requirements of sulphuric acid demand again additional sulphuric acid plants, which have to be built right on the spot, because it is practically impossible to transport pure nitric acid, while its transportation becomes relatively easy if mixed with sulphuric acid. Again more problems, more chemical engineers, more specially trained workmen, more plants to erect. Bear in mind that none of the equipment or machinery used for these purposes, or at least very little of it, can be purchased ready-made. Practically all of it has to be designed and constructed to order, and all this involves endless delays, especially as pottery and stoneware are concerned; and moreover, these are indispensable in almost every chemical plant.

Do not forget, either, that this is only one of the endless chemical problems which enter into the plan of industrial mobilization for the defense of our country.

Trained Workmen Needed

Here in the United States, as well as in England and in France, these additional equipments

EL TESORO

Avenida Rizal, Bldg. 755.--Tel. 448.

Upang mainitang maigi ang kagalingan ng katawan at upang magtagal ang buhay ay kailanang magdaan sa "EL TESORO" at bumili ng mainam na matamis, ng masasarap na ensaimada, ng mababangong mamon, ng mga malasang biskwit at iba pa.

Hwag n'ang kalimutan na ang mga gawâ sa "EL TESORO" ay may maipagbibilin at sadyang pangregalo sa boda, sa binyagan, sa mga paglililiwaliw, ibp.

May mga biskwit sa lata na tig P0.50, P1.00 at P1.50.

EUSTAQUIO FRUTO---May-ari.

MISS FIDELA NARCISO
Secretary of the Committee of women of the
Literary Society "Ilaw at Panitik"-

for the manufacture of war explosives had still to be erected, which entailed considerable delay. Furthermore, in each instance, a new staff of chemists and inexperienced workmen had to be trained for conducting these operations on a large scale. In all these matters, the difficulty is not so much to know the chemical reactions as to have a full industrial equipment ready and a staff of workmen thoroughly skilled and trained in this particular class of work. One careless workman, one single act of an untrained employee, frequently upsets the whole plant for weeks and

months, and may cause terrific explosions, fires, and loss of life. On the other hand, all these operations, when thoroughly understood, are as simple and safe to conduct as those in a sugar refinery; after the workmen are well trained, all these chemical operations reduce themselves to mere routine work.

The obvious necessity has been demonstrated by this war that this country should be self-contained so that its various industries should not depend on the good-will or conditions of supply of other countries. World's Work.

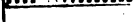

JAPAN'S WISE MEN

With all their love for European change and so called civilisation, the Japanese will never cease to believe in the infallibility and sanctity of the Mikado, the Son of Heaven. For at thousand years and more the Exalted One has had the last—and sometimes the only—word in affairs of State, and whether it happened in the days of the Shoguns or the Regents, Japanese foreign interests have been the particular concern of the Imperial Palace, and have been settled there.

But behind the Throne stand the "Genro," or Elders, who are neither a Privy Council, nor a Cabinet, nor a Board of Green Cloth. The Genro consists of five or, at the most, six of the very greatest intellects of the Empire. They are the most trusted and trusted of the Mikado's advisers, past or present, and political feelings are usually relegated to the background and the common weal of the country alone considered when his Imperial Majesty summons his Genro to come to his aid with their experience and advice.

The members of his powerful, this almost supreme, assembly, represent the very flower of Japanese thought, courage and discrimination. They are—The Marquis Ito Hirobumi, the Marquis Yamagata (field marshal), the Count Inouye, the Count Matsugata, the Marquis Oyama (field marshal).

Perhaps the only one of these Imperial confidants who is at all known in this country is the first-named, for he it was who prepared the famous document giving a constitution to the people of Japan which came into force on 11th February, 1889. And yet the other members of the Genro rank among the most exalted of Mikado's subjects; some have been his Prime Ministers, and other his heads of the army. Published in "Every Saturday" 1903.

  TEL. 3576 	I. DE LEON ANG BANSAG NA PINTOR SA PILIPINAS Pumipinta at gumagawa ng (bandera) Watawat ng mga Kapisanan ayon sa mga Sagisag. SA HALAGANG MURA 175 ROSARIO BINUNDOK HORMIGA 136	 TEL. 3576
--	---	--

Ancient Calendars.

Miss Emmeline M. Plunket has reprinted in a volume the series of papers she has contributed at various times to the Proceedings of the Society of Biblical Archaeology on ancient calendars and constellations. In these contributions we have a clear and intelligible summary of what is now known respecting the calendar of the Babylonians, Egyptians, Indians and Chinese, and much fresh light on the vexed question of the origin of the ancient constellations. The Accadians, who possessed the country watered by the Euphrates and the Tigris before the Semitic conquest, had a sidereal calendar—not tropical like ours—founded on the position of the sun amongst the zodiacal constellations. The date of the commencement of this calendar is put by Miss Plunket about B. C. 6000, and although the initial sign from the first was the Ram, there seems every reason for believing that the year was made to begin about the time of the winter solstice, and not as was the old Roman usage, at the vernal equinox. The importance to the Egyptians of the rising of the Nile, which takes place about the time of the summer solstice, led them in early times to transfer the beginning of the year to that season; but it is evident that not only the Egyptians, but all the great civilised nations of the East, had traditions of a year beginning when the sun and moon entered the constellation Aries, such a year as is used by the Hindoos in India to the present day.

The starting point of the Midian Calendar seems to have been about B. C. 3000, when the sun was in Taurus at the vernal equinox, and the adoption of this by the conquering Assyrians was probably the cause of their fondness for Tauric symbolism, and our present familiarity with the Assyrian bull. It was at one time assumed that the Indian calendar was derived from the Greeks, but since researches of Sir William Jones have familiarised us with ancient Indian lore no doubt any longer exists that the astronomy of the Brahmins is quite as ancient as that

Ateneo Rizal

College of Pharmacy—College of Medicine—
College of Agriculture—College of Mines.

Founded 1904—Incorporated 1909

The new term opens July 1st. Inscription now open. New laboratories and greatly improved courses and equipment.—The best College of its kind,—special night courses in shorthand, Typewriting and preparation for civil service examination. Fees moderate.

For particulars apply to 719-723-725 Rizal Ave. Sta. Cruz. P. O. Box 733.

of the Assyrians and Babylonians. In China the year is now tropical, and does not begin either at the winter solstice or at the vernal equinox, but a time midway between these. The Gregorian length of the calendar, however, was introduced into that country by some Jesuits, who obtained great influence at the Chinese Court early in the seventeenth century. The old reckoning of the Chinese was reformed by Emperor Tchueh about the year corresponding to B. C. 2500, and many indications point to the conclusion that it originally began, like the Accadian calendar, about B. C. 6000. As to the Julian calendar there is every reason to believe that it was then known that the true length of the year was several minutes short of the 365 1/4 days, but Caesar probably thought the insertion of a bissextile every fourth year was near enough for all practical purposes.

California expects to realize over \$22,000,000 from this year's dried fruits. Of dried peaches alone the state will produce over 70,000,000 pounds.

"ANG TIBAY"

SINILASAN NINA TEODORO AT KATINDIG

Ave. Rizal bl'g. 2315 at Sucursal Azcarraga bl'g. 630

TEL. 3331, MAYNILA, K. P.

Kung masira na may paraang mabuo'y ibalik at gagawin ng WALANG BAYAD.
Tignang mabuti ang TATAK ng hindi malinglang ng mga manghuhuwad.

Ang aming pagpapagawa ay tangi at di pangkaraniwan, subok at kilala na ng maraming nakagamit, na sa katunayan naito ang kanilang mga patotoo na napalathala sa mga pahayagan at ipinadala sa aming sulat, na ganito ang sinasabi:

"Katangi-tangi ang ginagawang napakaligpit na pagsisiyasat ng mga sinelas na nayayari sa araw-araw na kung ibabatay natin sa ibang pagawaan ay halos kalahati lamang. Datapwa't kung kaya ginagawa ito ng mayari ng ANG TIBAY ay sa pagkakilala niyang yao'y katungkulan di maaalis nino man.

UNION CHINELEROS DE FILIPINAS.

Ang Sinelasang ANG TIBAY ay kinagigiliwan ng kanyang mga suki dahil sa pagkamaingat sa pagpapagawa.

PEDRO ROXAS.

• Inaasahan ko pong ang kasunduang iya'y labas ding napakatibay gaya ng mga sinelas, at iba pang bagay na sa tindahang iya'y inyong ipinagagawa.

LOPE K. SANTOS.

¡HINTAY KAYO!

¡NATIKMAN NA BA NINYO ANG AMING

Ginebra Ayala

Ginebra S. Miguel

at Ginebra Nacional?

¡Kung Hindi pa, ay Sayang na Sayang!

Makapagpapatotoo pa ng kanyang buti ang walang tigil na paglakas ng
aming pagbibili at ang mga pagpuri ng nagsisibili sa amin.

¡TIKMAN NINYO!!

Ng kayo'y magsipaniwala.

MGA LUGAR NA KABIBILHAN

Pakyawan { Sa aming gawaan No. 625, Echague, Maynila.
Sa aming tinggalan No. 630, „ „

Ayala at K.^a

Fabrica ng Alcohol.

Na itinatag noong 1834---May 82 taon na ngayon.

Echague 630-652, Maynila, S. P.

PATNUBAY NĠ BAYAN

PAHAYAGANG BWANAN

NAMAMATNUGOT
Sofronio G. Calderon.
PANGASIWAAN
758 Reyna Regente, Binondo

KARUNUNGAN
KAGALINGAN
AT KAPAYAPAAAN

HALAGA:
Isang salin: ..... 10 cént.
Isang taón: ..... ₱ 1.00
Sa lalawigan at E. U. , 1.20
Sa ibang lupain .... , 1.50

Taón II

MAYNILA, NOBYEMBRE, 1916.

Blg. 19

PAUNAWA

Ang aming Pásulatan at Pángasiwaan ay inilipat namin sa 758 Reyna Regente, Binundok.

Mga Mungkahi ng "Patnubay ng Bayan" Sa Hunta Munisipal

Yamang ang Mgal. na Hunta Munisipal ay binubuo na ng mga ginoong halal ng Bayan ay inuulit namin ang aming mungkahi na lagyan ng ayos ang paglakad sa mga bangketa.

Iminumungkahi rin namin na ang mga bangketang sirá, lalong lalò na sa mga dakong matao na gaya ng Azcarraga, Avenida Rizal, Ongpin at iba't iba pa ay ipagawà ng Hunta Munisipal. At hindi rin dapat ipaataang sa mga may-ari ng bahay; sapagka't ang mga bangketa ay hindi pag-aari ninoman, kungdi sa Bayan, na ang dapat mamahalà ay ang Hunta Munisipal.

*Iminumungkahi rin namin na ang mga daang bumabahà kung umuulan na gaya ng Teodora Alonso (sa Sta. Cruz), Lamayan (sa Sta. Ana) at marami pa ay palaliman ang mga imburnal ó dagdagan ng "imburnal" ó lagyan kayà ng bangbang at ng hwag apawan ng tubig.

SA "SENADO" AT "KAPULUNGANG BAYAN"

Inuulit namin sa Senado at sa Kapulungang Bayan na alalahanin ang paghahandá ó ang pagpaparaal ng mga taong magagamit sa hukbong katihan, sa hukbong dagat at sa hukbong himpapawid. Dapat isipin na upang ihandá ang isang

bansá sa ikatitibay at ikatitiwasay ay hindi sapat ang saugpung taón. At kung tayo'y talagang inihahandá at tayo naman ay talagang humahandá sa pagasarili, ngayon pa'y dapat naang kumilos ang ating *Lehislatura*.

Iminumungkahi rin namin na alalahanin ang ating mga mina. Ang mga mina ay isang malaking kayamanan ng lupain at hindi dapat pabayaan. Ayon sa aming pagkaalam ay untiunting binubungkal ang mga ito ng mga dayuhang taga Europa, Australya at Amerika at ngayo'y tila pati ng mga hapón ay magsasamantalá sa mga yamang ito ng ating lupain. Iminumungkahi ngá namin sa *Lehislatura* na magpaaral ng mga pilipino na matututo nito at higpitan (yamang di mandin maaaring ipagbawal) ang pagkakaloob ng mga ganyang bagay sa mga dayuhan. At sa kabilá nito'y dapat namang samantalahin ng ating pámahalaan ang pagbungkal ng mga iyan.

SA BAYAN

Tinatawagan naming muli ang mga kababayan na kalingain ang kalakal ng bayan ng bigit kaysa dayuhan. Ito ang mapayapang paraan upang hwag tayong pag-isipang sakupin ng ibang bansá.

"Ang Ligaya"

CHINELERIA

DE

PABLO BAUTISTA

1307 Azcarraga, Trozo, Manila, I. F.

Sa mga kababayan:

Upang mapatunayan ang katibayan at katiisan ng kanyang mga yari, ay subukin at sinasagutan sa loob ng matagal na panahon.

SASTRERIA Y CAMISERIA

DE

FABIAN G. DUQUE

Ave, Rizal, 712

Se confeccionan trajes para caballeros, colegiales y niños. También se venden camisas, corbatas, cuellos y calcetines.

MGAL. T. GUINGONA
Halal na Gobernador sa Mindanaw.

¡Pangaral-Kapatid!...

Sa aking Kaibigan:

Ng ikaw, panyero, ay huwag pang'anlang taong mamamataw nitong páhayagan ay dapat na iyong pakatatandaan ang aral na ito:

Huwag kang gagaya doon kina... (kuwan) na ang ginagawa'y laging panghihiram at ayaw gastahin ang pilak na tangán.

Kung talagang ikaw ay mahiligín ngá sa pagbasa noong magagandang tulá na, nangasusulat sa sariling wiká ay sumuskribe ka

ng huwag masabing kuripot kang lubhá't ang gayong ugali ay nakahihiyá, lalo na kung ikaw ay maibalitá,

Kung maniwalá ka sa aking pangaral ay walang pagsalang iyong makakamtan ang tawag na dakila't marangal, tuloy masasabing

iyong iniibig ang napakayamang wiká ni Balagtas, Plaridel at Rizal at matatawag kang isang makabayán.

Ito ay isa rin sa ipagkakamit noong kapurihang walang kahulilip, pagka't mawiká ng nangagmamasid na mga merkano

na, talagang tayo'y marunong nang umibig sa sariling wika't di ipagkakait yaong kasarinlang ating ninanais.

Kayá, buhat ngayo'y iyong tatandaan ang aking pangaral, upang mailagan ang bulong at ingos ng pinanghihirman na paris ni Haming

Damas

En estos tiempos tan delicados para la salud, por el temido cólera y otras enfermedades contagiosas, lo mejor es estar prevenidas, mandando todas nuestras ropas á lavar y desinfectar en la conocida lavandería de vapor

LA SANITARY STEAM LAUNDRY
Teléfono 529

kumati ang ulo noong mapagtingnang punit na ang kanyang "Patnubay ng Bayan" na, anyay gawá raw ni... ni... (maaghihiram.)

D. VILLEGA.

Lukban, Tayabas. K. P.

Ang Kapanganiban sa mga Hapon

Ito'y isa sa mga lagdá ng magiting na THE INDEPENDENT, pahayagan ng aming kaibigang Vicente Sotto, at sapagka't may malaking kapakanán sa ating kalagayn ay minagaling naming tagalugin upang mabasa at matalastas ng aming mga mangbabasa. Itong sumusunod:

Ang di malilimutang talumpating binigkas ng Komisyonado Quezon sa idinaos na pigiug na pinaka parangal sa kanya, ay pinukaw tayo na ating isaisip ang kalagayan ng Pilipinas sa harap ng madlang bansá. Binanggit ang Hapon, sapagka't ang bansang ito na kalapit natin ay siyang panimdim ng ating mga *estadista* at *politiko*. Siya ring panimdim ng mga bansa, lalong lalo na ng Estados Unidos. Lubhang mahalaga ngang alamin kong ano ang iniisip ng mga taga Hapon tungkol sa Pilipinas. Walá nang ibang bansang napaka *imperialista* na gaya ng Hapon. Ang kanyang mga hánngarin ay wari mandin walang hanggan, at ang isipan (ng mga tagaroon) ay makapangyarihan sa mga bagaybagay ng kanilang bayan. Hwag ngá tayong magwa'ang bahalá sa anomang sinasabi ng ating mga kalapit bansá.

Sa páhayagang bwanang "KWAIGAI", na ang kahulugan ay "Sa ibabaw ng Dagat", páhayagang tagapagudyok sa mga hapón na mangibang bayan at palaganapin ang mga isipang hapón ay naglagdá ang manunulat na si Nichinan Fakumoto, (na nabunyi dahil sa naghahabang niyan lagdá tungkol sa Alemanya, na ipinakilala ang di kawasá niyang pagkatig sa mga adhikang *imperialista* ng baasang ito ng Europa), na ang pamagat ng násabing lagdá ay "Pagkakalapit ng Impervong Hapón at ng Pilipinas, na isinalin sa wikang inggles ng JAPAN ADVERTISER. Sa saling ito sinalin namin itong susunod na mahalang lagdá.

"Tanawin ninyo ang sandaigdigan mulá sa pančinorin, at mapupuna ninyo ang isang pali-

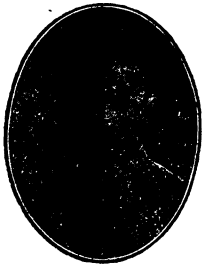
SOMBRERERIA

DE T. NAVARRO

HATS STORE

Juan Luna 721, Tondo, Manila, I. F.

Especialidad en Blanco y Negro de Sombreros del País y de Europa. Se confecciona Capacetes, Gorras y Tercianas para Mu-
Se vende toda clase de Sombreros del País y se componen con los adelantos modernos. Puntualidad y Esmero.

MGAL. J. SURBITO
Halal na Gobernador sa Sorsogon.

kawlikaw na hanay ng mga kapuluan na, mula sa mga Kurules, at sa bagtasin ng Yeso na pangulong pulò ng Hapón, (ay natatagpuan) ang Kyushu, Luchu at Formosa at humahangga sa Kapuluan ng Pilipinas. Kung uuriin sa kalagayan ng mga ito sa sangkalupaan, ay tila katutubò na ang lahat ng pulong ito ay dapat mapailalim sa kapangyarihan ng Imperyo ng Hapón. Tunay ngang ang mga pulong ito ay nanagaukol sa isa lamang angkan, at kung paanong ang lupang ito (ó ang sangdaigdigang ito) ay di nahihiwalay sa kapangyarihan ng ARAW ay gayon din naman ang mga pulong ito na di dapat mapahiwalay sa kapangyarihan ng politika ng Hapón.

Kung sa lahat ng lahing nangananahan sa mga pulong ito, ay makapangyarihang bayan ang "AINU",

ay siya ngang dapat sumaklaw sa iba. Aadhi-kain din ng mga taga Formosa ó ng mga pilipino ang karapatang iyan kung may kaya lamang na kapangyarihan. Ngunit, sa kasawiang palad, alin man sa mga bayang iyan ay walang sukat na lakas upang makapagtatag at makapagpanatili ng isang kalagayang sarili, na anopa't makasama ng mga bansang malayá. Ang mga hapón lamang ang may kakayahang ngayong makapaghawak ng isang imperyo, anopa't ipinasiya ng katalagahan na ang Hapón ay siyang magpunò sa lahat ng kapuluang ito.

"Noong nangasasaklaw pa ng kapangyarihan ng Espanya, ang iba sa mga lahi (?) ng Pilipinas ay nangagbadya ng pagsasarili. Sa ngayon, ang mga kapuluang (iyan) ay nanagaukol sa Estados Unidos, ngunit laban sa mga simulain ng pamalakad-bansa ng Washington ang sakupin ang mga iyan. Sa Kongreso ay maraming matatalinong amerikano na nagtatanggol ng ikalalayá ng Pilipinas. Sa mga pagpupulong ng Kongreso noong taóng nagdaan, ay kamuntí nang payagan ang panukalang kautusan na pagkakaloob ng pagsasarili, kaginsagina'y ipininid dahil sa mga hinalá sa Hapón. Marapat at katwiran sa ganáng Estados Unidos na iwan ang Pilipinas. Ang bansang ito ay hindi dapat manaklaw ng mapakailan man ng ibang lalawigan na hiwalay sa kanyang lupá, na malawak.

"Ngayon nga: makapagsasarili na kayá ang mga pilipino? Dinaramdam naming sabihin na

Yu Biao Sontua

Dasmariñas No. 209. Manila, I. F.

Comerciantes en toda clase de Productos del
Pais.---Importacion de Arroz.---Molino de Arroz en
Bautista, Pangasinan.

Armadores del Vapor

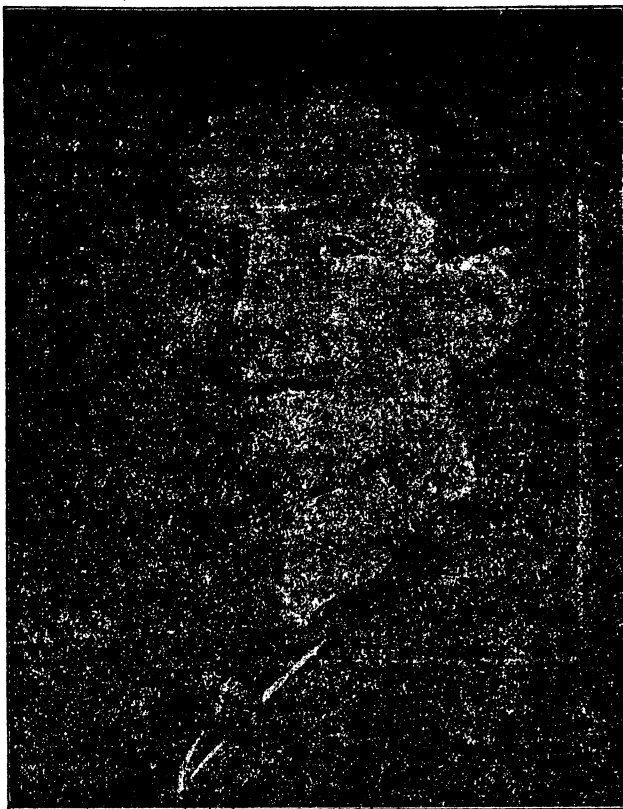
Y SONTUA

SUCURSALES:

Calbayog, Catbalogan, Carigara, Tacloban y Surigao,

Direccion Telegrafica: "SONTUA".

Tel. 68. Box 186.

MAG. MANUEL QUEZON
Pangulo ng Senado Pilipino.

dí pa sumasapit [!] ang kalagayang ikapagtata-tamó ng pagsasarili.

"Makalawa akong nápasa Pilipinas, at nakapanayam ko ang ibang mga kagawad ng lapian ni Aguinaldo, anopa't natalos ko ng kaonti ang kanyang panukalà tungkol sa pagsasarili. Noo'y sinabi ko sa kanila ng tápatan, na kung ang mga pilipino lamang ay hindi sukat na matatag upang bumuò ng isang kalagayang sarili. Ang isang bagong bansa ay nangangailangan nitong dalawang bagay; una, makapagtatag ng ayos, at ikalawa ay makapananggalang sa mga salakay ng

iba. Sa katagang sabi, ang isang bansang may pagsasarili ay hindi dapat maging parang isang esponha, na karakarakang napapasok ng tubig kungdi maging parang isang pelota na di napapasok ng anoman. I Narayan ang China! isang malaking bansa na may 400 angaw na katao; nguni't isang esponha na naiitit ng alin mang kapang-yarihang nananalakay sa kanyang lupa. ¿Paanong mahahawakang mag-isa ng Pilipinas ang pagsasarili? Ito ang aking isipan, at ang mga pangyayari ang nagbigay sa akin ng katwiran. Itinaas ni Aguinaldo ang watawat ng pagsasarili, nguni't agad napasailalim ng watawat ng Estados Unidos.

"Maging sa pagkalupà at maging sa damdamin, ang Pilipinas ay isang bahagi ng Hapón. Itinuturò ng isang matandang kawikaan na tayo'y parurusahan ng langit kung di natin kunin ang ipinagkakaloob ng langit. Hwag sana tayong lubhang pabayà.

"Sinasalaysay sa atin ng kasaysayan na minsan ay pinag-akalaan ng isang emperadorang hapón na saklawin ang Pilipinas, at si Mutsukara ay naghandà ng isang malaking hukbo na ukol sa kapuluang iyan, nguni't pinigil ng politikang dungò ni Tokugawa. Noong panahon ng Meiji ay makaitlong pinag-isipang isanib (ang Pilipinas sa Hapón,) nguni't hindi nangapatuloy dahil sa politikang dwag ng pamahalaan, hanggang sa ang Pilipinas ay nakuha ng Estados Unidos sa abang balaga na 20 angaw na dolar. Sa dahilang ito, ay natagpuan natin sa pintuan ng ating tindahan (ng Pilipinas) ang isang himpilan ng mga hukbo ng isang bansang dayuhan.

Iwan natin ang di mabilang na kabulastugan at walang tuos na pananalaysay ni Fakumoto, sapagka't may mga kasinungalingang di nangangailangang tunggaliin. Sa isipan ng *The Independent* ay sumapit na ang panahon na dapat pag-aralang maigi ng ating mga lapiang politiko ang tinatawag na "*kupanganiban sa mga hapon*". Hindi dapat tayong abuting nangakahalukipkip, at makalibong mahangà na mawalà na sa mapa ang Pilipinas kaysa masaklaw ang lupaing ito ng mga hapón.

* *

Sa lagdang ito ng "THE INDEPENDENT" na nagpapakilala ng isipang hapón tungkol sa minamahal nating kinamulang bayan ay dapat maghunogs dili ang mga maibigín ng mga "mougo kon yelo" ng hapón, ng mga laruang hapón, ng mga bistang hapón, ng mga kulukutí at kasangkapang hapón, at ang mga nagbibili ng mga lupa natin sa mga hapón. At tunggan ang mga lagda nitong "PATNUBAY NG BAYAN" ng bwan ng Oktubre, na ang pamagat ay "*Bakit Tayo Inimbot ng ibang mga Bansa*" at "*Anong dapat paghatawan ng Pilipinas sa Ikutitiwasay*", saká pagkurukuruin kung marapat isagawà.

Candido Concepcion

706 San Bernardo

—PLATERO—

Tumatanggap ng mga pagawang singsing, pulsera, hikaw, at iba't iba pang may kinalaman sa ganitong gawain.

Isáng Tulang Pang- Todos-Los-Santos

Ng si Hesús ay maglakbay
sa bundók at kaparangan
ang una niyang naranan
bahay ng isang mayaman.

Pagdating sa tarangkahan
ang sombrero ay pinugay
—tao pò silang maybahay
painumin ang may uhaw.

Ang mayaman ay nanungaw,
ang matanda'y pinagmasdan;
ng makita na sugatán
di pinapanhik ng bahay.

At tinawag ang alipin
—ang matanda'y painumin,
huwag na sa saro natin
kun di sa tabong pangsaing

Ng marinig iton badya
ang matanda'y umalis na
ang kanya namang pinunta
bahay ng isang pastora.

Ang pastora ay nanungaw
ang matanda'y pinagmasdan
ng makita na sugatan
pinapanhik pa ng bahay.

Ang pastora ay nangutang
ng bigas na isang gatang
ang kanyang nautangan
ang maramot na mayaman.

Itinanong pa mandin
kung sino ang pakakanin

kung ang matandang sugatin,
pagkakai'y paalisin.

Ang pastora'y di nakinig
sa gayohg sabi at sulit,
ang bigas ay dala't bitbit
at isinalin sa anglit.

Dalidaling isinaing
pagkaluto'y inihain
—nuno'y iyo pong damutin
itong kamunti kong piging

Habang sila'y kumakain
ang matanda'y nagbibilin
na kung siya'y mahihimbing
sandali lamang pukawin.

Ng magmamadaling araw
ang matanda'y di nagsinan
ang pilak niyang baunan
sa banig niya naiwan.

Dalidali na tinipon
sa matanda'y inihabol
—nuno'y naiwan mo roon
ginto't pilak mo pong baon.

Sagot ng matanda't saysay
kaloob ko sa may bahay
bakâ kung humabang araw
magpalimos ang mayaman.

Ang matanda'y tumalikod
bahay ng mayama'y nasunog
naging abo't naging gabok
ano ma'y walang nadampot

Sa langit napatingalâ
ang mata ay lumuluhâ
doon niya naunawa
ang sinabi ng matanda.

Mindanao Lumber Co.

(SOCIEDAD INCORPORADA)

Gran Aserradora mecánica establecida en Naga—Naga,

(Zamboanga.)

Grandes existencias de Maderas del Pais de todas
clases y dimensiones á precios sin competencia.

Agentes Generales,

GO-TAUCO Y Cia.

Soler 214.

MANILA.

Tel. 471.

ARAL;

*Ang ginto mo ma'y sangkaban.
ang pilak mo'y sangtapiyan
kung wala kang kaibigan
wala ka ring kabuluhan.
Ang ginto mo'y mauubos
ang pilak mo'y matatapos
kung wala kang loob sa Dyos
wala ka rin ngang pag-irog.*

Ang Aral ng mga Mason

Karaniwang marinig natin na ang mga mason ay hindi kumikilala sa Dyos, na hinahampas nila ang tiyan ng Kristo at sila'y masasamang tao. At upang makilala nga ng aming mga mangbasa kung ano ang mason ay tunghan ang kanilang mga aral at diyan nila mapagkikilala kung mabuti o masama. Itong sumusunod:

Sambahin mo ang Dakilang Maykapal ng Sangdaigdigan, na dili iba't ang Dyos.

Ibigin mo ang iyong kapwa.

Ang tunay na pagsamba sa Dyos ay ang paggawa ng mahubuting gawa.

Gumawâ ka ng mabuti alang-alang sa kabutihan na rin.

Bayaan mong magsalita ang mga tao. Ang budhi at ang pag-iisip,—na mga bukal sa kalulwa,—ay dapat na maging malaya.

Ingatan mong malinis ang iyong kalulwa upang sa anomang oras ay makaharap ka ng karapat-dapat at marangal sa harapan ng Dyos.

Ibigin mo ang mabuti; kahabagan mo ang mahina; layuan mo ang masama; at hwag kang magtanim ng loob sa kanino man.

Manalita ka ng magalang sa nangakatataas: ng boong ba't sa iyong mga kapantay; ng boong pagtatapat sa iyong mga kaibigan; at ng boong giliw sa mga mahirap.

Hwag kang pumuri ng paimbabaw sa iyang kapatid, sapagka't isang pagtataksil: kung pinupuri ka ng paimbabaw ng iyong kapatid, ay hwag kang pakatiwala sa kanya sapagka't nais niyang ipahamak ka.

Dinggin mong lagi ang sigaw ng iyong budhi.

Maging ama ka ng mga mahirap; ang baw't buntong hininga sa ipagmamatigas mo ng loob sa kanila, ay magiging sumpâ sa ulo mo.

AGAPITO FRANCISCO

(JOYERO)

Vende toda clase de Alhajas de Brillantes, Perlas y Piedras Preciosas

RECIBE OBRAS DE PLATERIA

769 Magdalena, esquina Azcarraga.
Manila, I. F.

Tel. 4264.

Pagbigyan mong pitagan ang tagaibang lupain at ang naglalakbay, ang pagkatao nila'y dapat mong pakundanganan.

Layuan mo ang mga pakikipagtalò; iwasan mo ang paglapastangan na lagi mong ipagitna ang katwiran.

Igalang mo ang mga babae: kaylan ma'y hwag mong paslangin ang kanyang kalagayan o kahi-naan, at piliin mo ang kamatayan kaysa siraaan mo sila ng puri.

Kung pagkalooan ka ng Dakilang Maykapal ng Sangdaigdigan ng isang anak ay pasalamat mo; nguni't pangilabutan mo ang lagak na ipinagkatiwala sa iyo; sapagka't ikaw ang magiging larawan ng Dyos sa batang iyan.

Sikapin mong hanggang sa gulang na sangpung taon ay katakutan ka; hanggang sa gulang na dalawang pang taon ay ibigin ka; at hanggang sa kamatayan ay igalang ka.

Hanggang sa gulang na sangpung taon ay ikaw ang kanyang maging gurò; hanggang sa dalawang pu'ry kanyang ama; at hanggang sa kamatayan ay kanyang kaibigan.

Iturò mo sa kanya ang mabuting kilos, upang magtaglay sa iyo ng isang maliwanag na aral, na lalong maigi kaysa walang saysay na pagmamakisig; sikapin mong maging isang taong marangal bago maging isang taong maykakayahan.

Ikaw ay magbasâ at matuto. Ikaw ay gunitâ at kumuhang uliran. Ikaw ay gumunitâ at gumawâ, upang paraparang maging kapakinabangan ng iyong mga kapatid at ng iyong sariling karapatan.

Kaylan man ay hwag ka agad hahatol ng kilos ng mga tao, na magpapatawad o magpaparusa.

Ang Dyos ang siyang tumatarok ng ating puso at Siya lamang ang makapagbibigay halaga sa kanilang mga gawa.

Lagi kang mag-aral na para bagang may na-

Bago sa dayuhan ay sa kababayan muna

Kaya't kung mangangailangan kayo ng sombrero, ay lingapin ninyo ang

 SOMBRERERIA

NI

V. LIWANAG

Binundok, Juan Luna 351

Puhunang tagalog at yari rito

Tangî sa pagpapaputi at pag-aayos ng kahi't anong anyong ibigin.

Mura ang halaga at hindi mapipintasan ng sino mang maselang.

Subukin at ng matotohanan.

La Tableria de P. y F. Jacinto

NAGBIBILI ng lahat ng uri ng kahoy rito.

GUMAGAWA ng sarisaring "muebles" na pasadyâ at sang-ayon sa ibigining ipagawâ.

YUMAYARI ng mga pang pintò, pang bintanâ, ibp.

LAHAT ay mura at ayon sa kasunduan.

TUMAWAG sa telépono 8131.

JUAN LUNA 954-962, TUNDO.

MGAL. A. AVANCEÑA

Halal na Gobernador sa Iloilo.

kaharap sa iyo na mga saksi ng iyong pangungugali; at isipin mo na para bagang binabasa nila sa kaibuturan ng iyong kalulwa.

Hwag mong katakutan ang mga kasawian, na lalong matami ang pinapaging pantas at mabait niyan kaysa kaligayahan at kayamanan.

Iwasan mo ang pagsisinungaling; layuan mo ang bisyo; ipatawad mo ang paglapastangan at iwaksi mo ang kahihiyan, sapagka't yao'y laban sa mga kautusan ng sangkatauhan, kahit sa warl mo'y katwiran.

Ang kahangalan, ang kahambugan, ang kasakimán, ang pamahiin at bulag na pananalig ay siya mong maging mga kaaway.

Mag-impok ka ng lalong karanngalan at karunungan kaysa salapi, na ang boong madadalá lamang sa libingan ng lalong káyamanyamanan ay isang sapot.

Itaguyod mo ang lahat ng iyong hakbang sa landas ng katwiran; ng kabaitan; ng kalakasan ng loob; ng pagmamagandang-loob at ng pag-ibig sa sangkatauhan at tatamuhin mo ang biyaya ng Dakilang Maykapal ng Sangdaig digan.

Ang Samahan ng mga Francmason ay hindi máiwawasak, sapagka't matibay; matibay sapagka't magkakaisa; at magkakaisa sapagka't ang bayan ng mga mason ay ang sanglibutan at lahat ng taong mabait ay kanilang kababayan.

ANG BILL JONES

:o:

(Karugtong)

Ika 10 batas. Na bagama't ipinasiya ng kautusang ito na magkakaroon ang Pámahalaan ng Pilipinas ng kapangyarihang makapagtakdá ng

"ANG MANGGAGAWA"

SOMBRERERIA

NI

GERARDO PAGKATIPUNAN

No. 487 Juan Luna, Binondo, Maynila.

Nagbibili ng sarisaring sombrero ng yari rito at gumagawá ng sarisaring anyô na ayon sa málibigan ng nagpapagawá.

isang kautusan tungkol sa arransel, ang pagkakalakalan ng Sangkapuluan at ng Estados Unidos ay magpapatuloy na manunton sa mga kautusan ng Kongreso ng Estados Unidos: *Dapat unawain*, na ang mga kautusan tungkol sa mga arransel ó ang mga susog na bumabago ng mga arransel ng Pilipinas ay hindi mapaiiral hanggang hindi napagtitibay ng Pangulo ng Estados Unidos, na gaya rin ng alin mang kautusan ng Lehislatura Pilipina tungkol sa inmigrasyon (ó pakikipamayan dito ng mga taga ibang lupain), sa salapi at paggawá ng salapi sa Kapuluan ay hindi magkakaroon ng bisá (hanggang hindi napagtitibay ng Pangulo ng Estados Unidos): *Dapat pa ring unawain*, na ang Pangulo ay siyang ganap na makapagpapatibay ó hindi sa mga kautusang tinutukoy sa itaas nito sa loob ng anim na bwan mula sa araw ng pagkakalagdá at pagkapagpadalá sa ikapagpapatibay (ng mga yaon), at kung sa loob ng tinurang panahon ay hindi pagpasiyahan, ay magkakabisá at ipalalagay na parang pinagtibay.

Ika 11 batas. Na hindi magpapataw ng singil ó sisingil man (ng nauukol sa Adwana) tungkol sa pagpapadalá sa ibang lupain ng mga kalakal ng kapuluan, nguni't maaaring magtakdá ó magpataw ng singil sa mga ariarian at sa pagpapahintulot ng mga "franquicia" at mga kaloob, na gaya rin ng rentas internas" na tiyakan at hindi man, ukol sa mga layon ng Pámahalaang Pilipino at ng mga pámahalaang lalawigan at munisipal, ayon sa ipasiya at itadhaná ng mga batas ng Legislatura Pilipina, at kailan ma't kailangan ang pagpapauna ng mga singilin at pabwis, ay makapagpapalabas ng mga bono ó ng iba pang uring krutangan ng Pámahalaang Pilipino, ó ng alin mang pámahalaang lalawigan ó munisipal, ayon sa ipasiya sa kautusan, at upang matangkilik ang mga sa-

Librojo y Fuentes Co, Ltd. D. S.

DENTIST-SURGEON
MODERN METHOD

Dental Cabinet

48 Plaza Goiti

• Subida del Puente de
Sta. Cruz.

Residence

Soler 510, Trozo
Manila, P. I.

H. M. MAYOR

DENTISTA

Gumagamot sa mga paraang pangkasalukuyan ayon sa mga huling pagkasulong ng karunungan at pagsasagawa ng odontologia.

Bumubunot at gumagamot na walang bayad sa mga mahirap.

Magsadya kayo sa kanyang tanggapan upang inyong matunayan.

Marry Chiles Christian Hospital

Tel. 3723.

135 Calle Gastambide, Sampalok.

Manila.

guting bayan sa pananalapi (credito público): *Gayon ma'y dapat unawain*, na ang boong pagkakautang ng Pámahalaan Pilipino, na sinasagutan sa bisà ng kapangyarihang ipinagkaloob sa pamamagitan nito, ay hindi makalalampas sa halagang 15,000,000 na dollar, matangì yaong mga kautangan na nakikilala sa pamagat na "bonos" ng mga lupang prayle, at ang sa alin mang lalawigan ó bayan, sa isang halagang katumbas ng pito sa baw't sangdaan ng halagang nábatay sa bwis ng kanikanyang boong pag-aari.

Ika 12 batas. Na ang mga kapangyarihan sa paglalagdá ng kautusan na may uring pangkalahatan sa Pilipinas, maliban ang dito'y ipinasisiya sa ibang kaparaanan, ay ipinamamahala sa isang lehislatura na binuuin ng dalawang kapulungan: isang Senado at isang Kapuluugan ng mga kinatawan. at ang dalawang kapuluungan ito ay tawaging "Lehislatura Pilipina." *DAPAT UNAWAIN*, na hanggang hindi pa nátatag ang Lehislatura Pilipinang nilalang nito, ang Lehislatura Pilipinang nátatag ngayon ay siyang may boong kapangyarihan sa paglalagdá ng kautusan na ipinababahalà sa Pámahalaan ng Sangkapuluang Pilipinas, matangì yaong mga kapangyarihang nasasaklaw ngayon ng Komisyon Pilipina, na magpapatuloy sa kanyang kapangyarihan hanggang sa nátatag ang lehislaturang linikha para sa Pilipinas. Pagka naitatag ang Lehislatura Pilipina, ang tanging pananaklaw at kapangyarihan na hinahawakan ng Komisyon sa Pilipinas ay mapapasa Lehislatura Pilipina.

(Ipagpapatuloy.)

Ang Pahayagan!....

Gaya ng nalalaman ng lahat, ang mga pahayagan ay hindi lamang bilang tagapagbalitá ng mga nangyayari sa iba't ibang pook nitong Sangkapuluang, kungdi isang mahalagang bagay na kinakailangan ng isang bayan, sapagka't siya (ang pahayagan) ay nagdudulot ng sukat ikatalino ng bayang binubuo ng iba't ibang uri ng taong mamamayan.

At kung ang baw't tao na sumilang sa ilalim ng maaliwalas na langit ng bayan nating uhaw sa pagiging malaya, ng bayan nila Rizal, Plaridel at iba pang nangabwal sa dilim ng gabi ay may katutubong karapatang taglayin sa kanyang pusò na ipagtanggol ang bayan kinakitaan ng unang liwanag at umibig sa tinubuan lupa, marahil kung hindi ako nama-

LA PAZ Y BUEN VIAJE

SOCIEDAD EN COMANDITA

Acciones al alcance de todas las fortunas desde un peso cada accion.

Bajo la Gerencia y Administracion de Teodoro Sandiko.

Fabricacion de Tabacos y Cigarrillos de menas y marcas exquisitas y á precios módicos.

Oficina Central: Asuncion 429, Manila. .... Tel. 8041.

Bailes

Damas:

¿Quereis ser las *reinas del salon* en bailes donde sois invitadas?

Mandad vuestros costosos ternos de Jusi y Piña á lavar en

The Sanitary Steam Laundry

TELEFONO 529

918 Calle Arlegui.

mali ang mga taong iyan ay may karapatan ding magpakatalino alangalang sa ikagagaling ng hindi lamang ng kanyang sarili kungdi ng boong bayan, ng bayan nating nangangailangan ng isang pamahalaan matatag.

At dahil din sa tungkulin iyan ng baw't mamamayan, ang mga pahayagan ay katutuklasan ng hindi pa naaabot ng mga murang isipan at ang pahayagan ding iyan ay kapupulutan ng madla ng bagay bagay ng tungkol sa pamahalaan.

Sapaka't ang mga pahayagan ay katulad ng isang aklat na katututuhan ng sukat ikatalino ng baw't isa sa atin at nagdudulot ng karunungan at kabihasnan, kaya nararapat tangkilikin ng lahat ang mga pahayagan upang ang lahat ay maging matalino at bihasa sa harap ng Inang Bayan.

GERIZAGAN.

Maykawayan, Bulakan. K. P.

Ang Diwata sa Taal

Sa iyo Bb. Chayong.

Laon nang payapa sa pagkakatangò panulat ko'y kimi at ayaw sumamò sa tawag ng sinta sa hibik ng pusò naging pihikan sa ngalang pagsuyò at naging alipin noong pagkukurò sa banig ng limot doo'y nabalaho.

RESTAURANT 'Dimas-Alang'

Blg. 555 Nueva, Binondo.

May malinis at mabuting pagkain.

Mura at maaaring magdala kahi't saang bahay o kawanihan.

SASTRERIA NUEVA

641-643 Ave. Rizal.

Tumatabas ng ayon sa moda, sa mādaliang panahon at sa ibigin ng nagpapagawâ.

INYONG PAGSADYAIN.

Lira ko'y nasira't ayaw ng umawit tinig ng makatang gamit sa pagibig musa ko'y pipe malumbay ang boses nguni't sa kaway ng isa mong titig ay muling nagising sa pagkakaidlip at naging tulain ng aking panitik.

Kaya't sa titig mo O, butihing Diwata doo'y nababakas ng aking gunita na muling aawit lira kong nasira ng ligaya't aliw ng dakilang tuwa pagka't sa ganda mo ako'y humahanga kayâ ang panulat ngayo'y lumuluhâ.

Ang ngiti mo Chayong ay nakawiwili kung mapapanood ng isang duhagi at aling puso ng isang bayani na isinusumpa ang gawang pagkasi ito'y sinungaling kapag di sinabi na sasambahin ang dilag mo at buti.

Ngiti mong malambing ang nakakatulad SERENAS sa tubig sa bukal ng dagat sa dilim ng gabe ang iyong liwanag kauri ng tala kung bagong sisikat at sa umaga ay isa kang bulaklak na kinakandili noong mga NINFAS.

Kayâ sa titig mo doon nagbuhat ang hibik at samò ng aking panulat ngiti mo't lambing ay mabisang lunas ng lalong pihika't pusong nasa hirap at sino mang Makata ay maibibigkas na ikaw ay tulain ng mga pangarap.

At di mailalarawan ng isang Makata ang hibik ng puso at magandang nasâ ang lambing at tamis ng ganitong tula kung walang sinasamba na isang Diwata sa laot ng palad noong paghahaka sa dilim ng gabe ng dakilang tuwa.

At aling bayani sa mga digmaan na di tataliked sa pakikilaban kung magugunita ang iyong larawan sukdang mangapatay doon sa libingan ito'y habangon kung mabalitaan na may isang Diwata, sa bayan ng Taal.

BANAAG.

Obando, Bulakan, K. P.

Septiembre, 10, 1916.

Sa alapaap ng Panaginip

"BILL JONES"

III.

Bituin ka sa Madaling-Araw!

Ang langit ay nagmaganda. Hinugasan ng liwanag ang sinukob na dinumihan ng pagasang nagsaulap... May sinag sa papawirin ang ngiti ng bagong palad, may silahis ang tadhanang magwawagi ang pangarap, at anaki ay tunay ring madadamâ ang banaag ng nabigong pananalig ng damdaming nangungusap.

Mula ruon sa malayo, sa malayong kagubatan. ay may tinig na sa puso'y may hatid na alingawngaw... Sinasabing ang nasawing pagibig sa Kalayaan ay tatamo ng bulaklak na may bangò ng kundimang ang naapi'y ibabangò't bibigyan ng Katubusan... Ang naglalahò'y di palaging sa dilim na masisilaw!

Ang hangì'y may dalang halik na ang pusong nanghinawa (sa pagasang matutubòs ang bilangò sa pagluha) ay muli pang aabutin ng matatamis na biyayang ihahandog ng marangal na Watawat ng Paglayang tayong mga taga-Eden ng Silanga'y di alila na sukat na sa malupit na halatay ng tadhana.

Tila alam na mithi rin natin yaong isang langit na may Araw at bituing nagniningning sa pagibig, na kung isang hatingrabi ang kilabot na sasapit. ay isa ring bukas yaong may sikat ng pananalig na sa gabing mga diwa'y magaaraw na matalik upang muling makilalang tayo'y bayang matahimik.

Kung nalunod sa pangarap ang kay Jones na layunin, ang diwa ng kanyang balak ay buhay sa paglilining... Kung ang unang pagnanasa'y hinigop ng salamisim, ang badhang kanyang mithi'y may bakas pang nalilihim... Sa liwanag na naglahò't sa banaag na nagmaliw, ang susunod ay liwayway ng maayang panginorin...

Si Jones ay di naglubáy, hinanap din ang dambanâ, na sa mga Kayumanggi'y magsusuób ng paghangâ... At sa kamay niya'y pilit na niyari ang akaláng kung magwagi sa kurun niyaong mga Dalubhasa'y isang bayan ang titindig, isang Lahi ang lalaya, na sa harap ng daigdig ay hahawak ng Bandila...

M. Salvador

22 Pasage de Paz, Escolta.

TEL. 3253

Se Reciben toda clase de Trabajos de Pintura como Caratulas de Cristal y Bronce.

Decoración de Edificios Retratos

Letras de Madera y Azogue de Cristal Etc.

Precios razonables.

Ngayo'y panahon nang 'Sakit ng Ngipin' Kung hahanap kayo ng DENTISTA ay tunguhin ninyo si

Dr. A. Vergel de Dios

447 EVANGELISTA

at walang sakit na gumamot ó humunot.

Sumilang ang pangalawang Munukalang may sagisag
ng damdaming naglalatang niyaóng mga nakilamas
sa gitná ng kadlimang initim ng aping palad...
Isang bagong alingawngaw na mulá sa alapaap
ang nagsábing matutubós ang alipin sa bagabag
at ang patay na pagasa'y mabubuhay na maygilas...

Na isang *Bill* ang sumipót na mulí sa *kalangitan*!
Sumikat na tila isang Bitúin ng Bagong Búhay...
Pinaram na untiunti ang itim sa gunamgunam
at masayang sinariwá ang pagasang tinagaraw...
Sa likod ng nagagalák na pusò ng buong bayan,
ang apóy ng alitaptap ay nagguhit ng liwayway...

Samantala'y isang Quezon na sa puso'y may watawat
at sa diwa'y may luningning ang maglamay sa 'paglakad'...
Walang dilim na di tawid, walang banging hindi tahak,
na sa buong hatinggabi ng mithing hinahanap
ay payapang nagsusuri't gumagawá ng Liwanag,
upang tayong namamatay sa pagluhá'y...mápanatag.

Ang labí ay dí mapinid, ang kamay ay dí matalí,
ang mata ay waláng kuráp, ang katawá'y walang tahi,
na sa gitná man ng unos ang sa lilong ay may url
at kalasag ang damdaming sumisigaw nitóng Labí...
Sa Tabór man pumatungo'y may lakás ding hinihilí
na papasán sa mabigát na *kalis* ng Dalamhati...

Sa kutyá ng mga baliw, ang suklí ay táwa lamang...
Sa pulá ng mga sakim, ang sagót ay katúwiran...
Sa laít ng mga ganid, ang tugón ay kasaysayan...
Sa hamon ng mga hambóg, ang ganti ay kagitingan...
Kung dugó ang nararapat na sa *damit ay ikulay*,
ang pakli ay isang tangong may gilás ng katapangan...

Sa piling ng ganyáng anyó nagwagaway yaóng nais
ng anak ni *Amerigong* may hulá sa panaginip,
may talá sa kaniyang noót sa pusò'y may isang langít
Nagsikip sa KAPULUNGAN ang pangalang 'Mister Jones'
na kapiling ang may dupil na Manolong tagaawit...
Ang Umaga ay sisikat na may Araw ng Pagibig!

Kislap mandin ng pagasang gumuhit sa gunamgunam
ang balak ni Mister Jones na may tingkad ng liwayway...
Ikalawáng pagbabangon sa dampá ng kahirapan
ikalawáng pagnanasang tumamó ng Kalayaan...
Kung nangyari mang nasawi ang pangarap na panganay,
sa pagasang ikalawa'y may awá ang paraluman...

Kung bangkáy na inawitan ang naunang Munukalá
itó namang ikalawá'y bulaklak na malikmatang
sa pusò ng pilipino'y magkikintal ng paghanga...
naglalaró waring ibon sa dahon ng pusò't diwá
na ang tinig ay may tamís niyóng dalít na lalaya
itóng Mutyang sinikatan ng Araw at mga Talá.

Tila ilog na umapaw sa katihan ng damdamin
ang balitang sumambulat na may bago na namáng *Bill*
Tayong singhap na't luháan sa nagdaang palad natin,
ay may lakás pangpanglaban sa paghingit ng Mithing
tayo'y bigyán, kahi't ngayón, ng paglayang atingatin
at sa tagláy nating kaya'y itatangól na may giting.

Gumanda ang paniwalang ang *bukas* ay isang langít
na sa ngiti ng mabuting kapalara'y mangaakit...
Ang Araw ng Katubusa't ang takdá ng pagnanais
ay sambahing may pangarap na ang *ngayo'y* mabibihis
Maghintáy sa isang huláng ang bunga ng panaginip
ay palad na maligayang *laya* lamang yaóng...awit.

Teo. E. GÉNÉR,
(Sa "Ilaw at Panitik")

Nobiembre, 1916.

"JUAN BAHAG"

Maikling kwento.

*Sipi ni Vicente Bautista sa
kabuhayan ng mga Juan.*

(Karugtong)

—Amá ko, bakit kayo nárito?—ang pamang-
hang tanong ng Prinsesa sa mahal na Hari, na
may kasunod na isang malalim na buntong hi-
ninga.

—Walang anoman, anak ko, hindi ba sina-
sabi sa iyo ni Juan ang aking sadyá, ha?

—Mayroon nga po siyang sinabi sa akin, ngu-
ni't ang akalá ko po'y siya'y naninibughó la-
mang sa akin, kayá sa samá pó ng aking loob
ay hinimatay tuloy ako.

Hwag kang maniwala sa isip mo, ipanatag mo
ang iyong loob, sapagka't si Juan ay kilala kong
hindi panibughuin na gaya ng ibang mga lalake
na kahi't sa hangin ay ipinagseselos ang kani-
lang asawa; nalalaman mo ang nangyari, kung
bakit nagsalitá si Juan ng ganoon, pakiggan mo
at sasabihing ko sa iyong lahat: Ang Empera-
dor na kalapit natin, ay nagpasabi sa akin na ikaw
raw ay ihatid ko sa lalong madaling panahón
sa kanyang harapan at ibig ka niyang maging
asawa, at may bantá pa, na, kungdi ku raw
masunod ang bagay na ito, ay ipagugunaw niya
ang ating kaharian, at sapagka't malaki ang
aking takot ay sinagutan ko ng oo.

—Eh, pano pó ang mangyayari sa akin, asawa
na ni Juan ay magasawa pa sa Emperador, dí
magkakadalawa pa pó ang aking paglilingkuran?

—Hwag kang magalaala anak ko, at may pag-
asa ako na sa karunungan ni Juan sa gawang
paglinglang, ay magagawan niya ng paraan, upang
hwag matuloy ang anomang nanasain sa iyo ng
Emperador, at kaipala'y pagginalit niya si Juan
ay malapit-lapit pa siyang mawalan ng "Trono."

—Ganoon pu ba, he, ano pó ang sabi ni Juan,

Gregorio Yu-Chuco y Herederos

ALMACEN DE TEJIDOS Y
MATERIALES PARA ZAPA-
TERIA Y CHINELERIA ::

Calle San Vicente Nos. 219 y 221
MANILA & ILOILO

"ANG BATONG BUSILAK"

MARMOLERIA

Sociedad de Obreros Filipinos

Se reciben toda clase de trabajos en Mármol
como Lápidas, Monumentos, Mausoleos, Pila
Bendita y Limpiezas, Esculturas, Bustos de
Rizal en Bronce, Cemento y Madera.

Mariano del Mundo, Gerente.

408 Padre Gomez, Sta. Cruz.

Maynila, I. F.

pumayag pû ba, na ako'y isasama ninyo sa bahay ng Emperador?

—Tila pumapayag, nariyan siya'y di tanungin mo.

—Juan, halika, pinapayagan mu bang isama ako ng Tatay sa bahay ng Emperador, ha?

—Pumapayag ako, bagama't mapait sa aking kalooban, dalá palibhasa ng aking panghihina-yang kung mapanganyaya ang kaharian ng amá mo; datapwa't ipinagbibilin ku lamang sa iyó, na kahi't ano ang sabihin sa iyo ng Emperador, ay hwag kang tatawa, at pahalatá kang ikaw ay nalulungkot, nguni't pag ako ang iyong nakita, ay tumawa ka na ng tumawa at sayahan mo ang iyong mukhá?, ano masusunod mu ba?

—Oo, at bakit hindi, ay talagang ngayon pa ma'y nalulungkot na ako.

—Bweno, kayo namán, mahal naming amá, ay ipamanhik ninyo sa Emperador, na hwag dungisan ang pagkababae nito, samantalang hindi sila nakakasal, hô? at ipinangangakô ko sa inyong mag-amá na kailan ma't masunod ninyo ang aking mga bilin, ay walang sala't magiging atin ang impyong iyon.

—Asahan mo, Juan, at susundin namin—ang panabay ng mag-amá—Siyá, lumakad na kayo at ng hwag kayong tanghaliin, at isa pa'y baká naiinip na ng pagaantay sa inyo ang Emperador. —Kung pahintulot mo ay lalakad na kami—ang sagot ng Hari.

—Ang magaling yata'y kumain muna tayo, at ng hwag malipasan ng gutom—ang sambit ng Prinsesa.

—Mabuti ang iyong naisip—ang saló ni Juan—kung gayon ay magpapahandá na ako, at samantalá, ay magbihis ka na, at ng pagkakain ay lalakad na lamang kayo.

—Siyangá naman magbihis ka na at ng mámiyá ay hwag nang makaabala—ang malalambing na salita ng Hari sa kaniyang mabait na anak.

•—Pumasok na sa silid ang Prinsesa, upang magbihis, at si Juan naman ay tinawag ang kanyang utusan at nagpabandá ng pagkain. Ng náhahandá na, ay tinawag na ni Juan ang kaniyang byenan at ang kaniyang asawa na katatapos pa lamang magbihis, at pinagsalusaluhan nila ang tatlo ang masasarap na pagkain na inibandá ng balitang utusan nina Juan. Hindi naman ga-nong nagtagal at natapos silang kumain, at sa-pagka't tanghall na ay nagpaalam na ang mag-ama kay Juan, at sa oras ding yaon ay inihatid na ng Hari ang Prinsesa sa bahay ng Emperador. Ng makita-ito ng Emperador ay na-

Vicente A. Diaz

DENTISTA

24 Escolta. Sa itaas.

Teléfono 4969.

Gumagamit ng mga kasangkapang ayon sa bagong panahon.

Catalina David de Fernandez COMPRA Y VENTA

Alahas de Brillantes, Perlas, Rubis y otras
Piedras Preciosas y Recibe Obras de
Platerias.

Teléfono 4613

No. 1349 Ave. Rizal.

galak ng labis, dahil sa akalâ niya na ang Prinsesa ay magiging asawa na niya, lalò pa ng sabihin ng Hari na iiwan na niya ang Prinsesa, datapwa't isinasamò lamang niya na mangyari lamang na hwag dudumhan ang pagkababae samantalang hindi sila nákakasal.

Ang Emperador naman, palibhasa'y may pagkadugong mahal, ay sinangayunan ang kahilingan ng Hari at sumumpâ pang hindi sisirâ sa pinagusapan.

Palibhasa'y yari na ang salitaan, ay nagpaalam na ang Hari sa Emperador at sakâ sa kaniyang mahal na anak. Umwi na ang Hari sa kanyang kaharian taglay ang malaking kalungkutan sa-pagka't laging sumasagî sa kanyang ala-ala na bakâ mapanganyaya ang kanyang anak ay mala-king kahiyahiyâ sa kaniyang manugang na kay Juan.

(Itutuloy)

Santanâ, Maynilâ K. P. 15 ng Oktubre ng 1916.

Mga mahahalagang Pananalita ni Dr. Jose Rizal

Tinipon ni Mariano Banting

“Malaki nãang lubhâ ang katungkulang gaganapin ng babae sa pagkabihiis ng hirap ng bayan, nguni't lahat ng ito'y di higit sa lakas ng habaing tagalog. Talastas ng lahat ang kapangyarihan at galang ng babae sa Pilipinas, kayâ ngâ kanilang binulag, iginapos, iniyukô ang loob, panatag silang habang ang ina'y alipin ay maalipin din naman ang lahat ng anak.”

“Ngayon at kailan man ay kailangang ituro natin sa bayan ang mamatay, na ito ang kaniyang tungkulin. Ang pagtakas ay isang karuagan sa ganang akin, at makapagbibigay ng isang masamang halimbawâ.”

“Ang kastilâ ay mangyayaring maging man-

“MODERADO ORIENTE”

PATAHIANG PILIPINO

238 Dasmariñas, Binondo

Yumayari ng lahat ng kasuutan ukol sa mga lalaki ayon sa huling moda at sa kagustuhan ng nagpapagawâ.

Norberto Tuason,
Tagapamahala at mananabas.

dadambong, mangyayaring maging mámamatay, mapagbalakayô, bulaan, lahat na, matangnan lamang ang kanyang inaari; sa ganang akin, ang kastila, ay dapat na iwan ang lahat, ang sakop, ang kapangyarihan, ang kayaman, ang lahat na, lahat bago ang karangalan."

"Kapag ipinagkakait sa isang bayan ang liwanag, ang tahanan, ang kalayaan, ang katwiran, mga biyayang kung walâ ay di maaring mabuhay at dahil ngâ doo'y sila ang taglayin ng tao, ang bayang iyan ay may karapatang ariin, ang sa kaniya'y nagaalis ng mga gayon, na waring isang magnanakaw na humaharag sa atin sa daan: walang kabuluhan ang pagtatangi, walâ kungdi isang pag-aari, isang pagtatangka, at ang sinomang taong may kapurihan na hindi kumampi sa hinalay, ay nakikitulong at dinudungisan ang sariling budhi."

"Una muna sa lahat ang inang bayan."

"Ang iba'y ipinanganak upang mag-utos at ang iba'y upang sumunod."

"Ang tao ay walang karapatan mamahala sa buhay ng sinoman sa kapakinabangan ng kahi't isa, gaya rin naman ng karapatan sa kalayaan at sa kaliwanagan."

"Gawing maayos ang kabuktutan at hahangaan at magkakaroon pa ng higit na kampi kaysa mga gawang kabutihan, na ginanap sa paraang mabanyad at kimi."

"Pagkakaroon ko ng mga uban, at malingunan ko ang mga araw na nagdaan at masabing walâ akong nagawâ kungdi ang ikabubuti ng sarili, at di ginawâ ang dapat kong gawin tungkol sa ikasusulong ng bayan; bawâ't uban ay magiging isang tinik sa aking ulo, at di ko sila ikerarangal kungdi bagbus ikahihiyâ."

(Durugtungan)

Ang Estados Unidos

ANG MGA BAYAN DOON

Ang hukom Hamilton B. Stables sa Worcester, ay may binasang kasulatan sa harap ng samahan doon, na nauukol sa mga pinagbuhatan ng maraming bayan sa Estados Unidos. Naririto ang ilan sa mga nalaw niya:

ARKANSAS.—Galing sa frances na "*Arc-en-sang*", dahilan sa mga palasong mámamatay ng mga angkang malupit na naninirahan doon.

ALABAMA.—Wikang kastila—Pangalan ng isang kuta sa India, na nabihag nila ng salakayin ni Soto, ng 1511.

CRISPULO ZAMORA

Platero at Grabador.

351 San Sebastian Maynila, Tel. 3265

Gumagawa ng magagandang korona para sa mga reina, ng mga medalla, botones, insignias, copas na pang ganting pala, pang gayak sa simbahan, mga larawan, caliz, baston, hiyas, karatulang tanso, mga chapa, ibp. Mabuting yumari at mura lalo na sa kapwa pilipino.

CONNECTICUT.—Pangalang indio *Quino neh tuk-qut*, na ang kahuluga'y lupang nasa sa tubig.

CAROLINA.—Galing sa pangalang Carlos I sa Inglatera.

CALIFORNIA.—Buhat sa isang kantahing kasitang ganito rin ang pamagat.

COLORADO.—Salitang kastila, pangalan ng isang ilog, di umano'y kulay rosas ang tubig.

DELAWARE.—Buhat sa pangalang look niya, na kinuha sa lord Ward, na tumuklas.

FLORIDA.—Galing sa *Pascua Florida*, pangalang inilagay sa bayang ito ng taon 1512 ng nakatuklas sa kanyang si Ponce de Leon.

GEORGIA.—Nanggaling sa pangalang Jorge III.

INDIANA.—Buhat sa pangalan ng isang samahan may ari sa bayang iyon.

ILLINOIS.—Pangalang indio na ang ibig sabihin ay *taong mahuhusoy*.

YOWA.—Pangalan ng isang angkang indio.

KENTUCKY.—Salitang indio, na ang kahulugan ay *ilog ng duga*.

KANSAS.—Salitang lahukan ng francés ng isang lahing salvaje.

LOISIANA.—Pinamagatang ganito ni Lesalle ng 1682, bilang paranal kay Luis XIV.

MASSACHUSSETS.—Salitang indio, na ang ibig sabihin ay *look sa malaking baybayin*.

MARYLAND.—Buhat sa pangalan ni Maria. Ang kahuluga'y *Lupa ni Maria*.

MAINE.—Tinawag na ganito dahil sa sulat ni Carlos I. ng 1629, sa pangalang *Mayne Land*.

MICHIGAN.—Salitang indio, na ang kahuluga'y *malaking ilog*.

MISSOURI.—Salitang indiong buhat sa kaniyang pangulong ilog.

MINNESSOTA.—Salitang indio. Ang kahuluga'y *tubig na kulay buhaw*.

MISSISSIPPI.—Salitang indio. Malaking ilog.

NUEVA-HAMPSHIRE.—Tinawag na ganito, bilang alaala sa conde Hampshire, sa Inglatera.

NUEVA YORK.—Ganito ang ipinamagat, pinakaalaala sa duke sa York.

NUEVA-JERSEY.—Inilagay ito ni Cartarel,

Sa pagpaparetrato ay dapat ka pong pumili ng mabuting mag-ayos at niyaong lumalarawan ng makinis kaya't kung pakukuha kayo ng retrato ay tunguhin ninyo ang

BOREAL STUDIO

477 JUAN LUNA

at bukod sa tatanggapin kayo ng boong lugod ay masisiyahan pa kayo sa gawâ rito.

PASANLAAN

NI

FAUSTO O. RAYMUNDO

Daang Ilaya blg. 641-645 pagliko sa Aceiteros San Nicolas Maynila.

MATAAS humalagâ sa isinasanla, MABABA ang patubô, MADALING pagsanlaan at gayon din kung tubusan.

Nagbibili ng mga hiyas na BRILLANTE, PERLAS, GINTO at PILAK sa halagang lalong mura.

na siyang nagkaloob ng bayan, alangalang sa ipinagtangol niyang pulo ng Jersey.

NEVADA.—Galing sa pangalan ng kaniyang bundok, na katulad ng sa lalawigang Granada.

NEBRASCA.—Salitang indio, na ang kahuluga'y *Payapang ilog*.

OREGON.—Hindi nalalaman ang pinagbuhatan.

OHIO.—Buhat sa pangalan ng kaniyang ilog.

PENSILVANIA.—Buhat sa pangalan ng nagtayo si Guillermo Penn.

RHODE ISLAND.—Tinatawag ng ibang pulong Rodas at ang iba'y nagsasabing galing sa salitang holandes na *Rode Eylandt* [lupang mapula]. Ang unang palagay ang pinaniniwalaan.

TENNESSEE.—Buhat sa pangalan ng isang nayong indio *Tanasse*.

TEXAS.—Buhat sa pangalan ng isang angkang indio *Itcus*.

VIRGINIA.—Dahilan kay Isabel, ang reinang birhen.

VERMONT.—Galing sa salitang francés *Vermont*, na ang kahuluga'y *lungtiang bundok*.

WISCONSIN.—Salitang indio, ilog na umaagos ng patungo sa kalunuran.

(Sipi sa isang pahayagan)

Mga Kantahing Bayan sa Lalawigang Laguna, S. P.

(Karugtong)

Yaring pagtindig sa guitna ng bahay nalalantang kahoy ang siyang kabagay ang nakatutuyo'y ang patak ng ulan nakasasariwa'y ang sikat ng araw—

Ang huni ng perituwid
Sa itaas ng kalumpit
Pagang dalaga'y pangit
Bagong tao'y nabubwisit.
Ang huni ng mayakapra
Sa taluktok ng makupa
Pag ang dalaga'y maganda
Bagong tao'y nagsasaya
Ang huni ng batobato
Sa itaas ng mabulo
Pag ang dalaga'y mabango
Bagong tao'y lumulukso
Ang huni ng kulyawan
Sa itaas ng kawayan
Pag ang dalaga'y mayabang
Bagong tao'y nasusuklam.

Nagkakatotoo
Ang huni ng gansa

Cine-Empire

Palibhasa't dito inieestreno ang mga bangtog na Pelikula ng "Universal Film Co. Exch" ay siyang pinaka mainam na Cine. Inyo ngang pagsadyain at mapagkikita ang katotohanan.

LIBRERIA Y PAPELERIA

DE

P. S. Viuda de Soriano

Rosario 225 y Plaza del Conde No. 1008, Binondo

Nagbibili ng mga aklat sa tagalog, kastila at inggles; ng mga kwaderno, pluma, lapis, tinta, papel at ibp.

Boong giliw na tinatanggap ang lahat.

Mga bagong tao'y

Upò sa papag

Sasali salita

Hitso ng dalaga

Siyang nginanganga.

Nagkakatotoo

Ang huni ng lawin

Binata ay tantong

Mga sinumgaling

Dudukot sa bulsa

Walang dudukutin

Paglabas ng kamay

Ang laman ay hangin.

Sa isang maliit bayan ng Nazaret Na, nasasakupan ng syudad ng Madrid May isang dalagang may alilang pipit Pinagaaliwan ng puso niya't dibdib.

Di ko pag-aanhi'y ng humabang araw Nasabing dalaga'y may nakasintahan Isang bagong taong mayroon din naman Na alilang lorong pinagaliwan.

Diko pag-aanhi'y ibinigay na nga Nitong bagong tao ang lorong alila Sa dalaga niyang malaki ang tuwa Ang alilang pipit di na kinalingga.

Dito na nanaghoy at dito tumanais Pagka't nagugutom at walang magkipkip Sa dalaga namang malaki ang galit Lumapit sa haula't pinisil ang leeg,

Ng ito'y sa loro'y makita't mamasan Ang alilang pipit ay kanyan pinatay Ang loob puso'y nagulumihanang Pagka't di sasalaug siya'y mararamay.

Ginawa ng loro'y siya'y nagpaalam Mutya ng granada ay isinakamay, Ng siya'y alpasan dito na nagsaysay: Pipit ay buhayin at ako'y paalam.

Kili kili tatis
Kili kili tasyon
Bendita tu eres
Sabado ng hapon

Ibig ba ninyong magkaroon ng mga mainam na kasuutan ayon sa bagong panahon? Kung gayon, magsadya kayo sa patahan ni

Isaias Alvaran

606 Azcárraga, Tondo.

MANILA.

Binabati kita
 Di ka man nalingon
 Nagmamalaki ka't
 May panyo kang asul.
 Ang panyò mong asul
 Dinagit ng lawin
 Dinala sa bundok
 Doo'y pupugarin
 Hindi malalao't
 Ako'y bibili rin.
 Lumà na ang iyo'y
 Bago pa ang akin.
 Sa pagkakalathala,

KALIBATO

San Pablo, Dagatan, S. P.

Ang Bayang Tayabas.

Pagkakasunodsunod ng nangagkapitan at nang-yari sa kanikanyang panahon

1857. Dn. Rafael Jardiniano Teniente Primero D. Mariano Sacramento. Dito sa tres de Julio dumating sa Cavecera ang Provincial na si Sr. Honorio Hernandez, at Vicita dito na Sinabung ng mga Principales, Sr. Roque Hernuta. Dito sa 9 ng Septiembre benindita ang hermita ni san Roque sa campusanto at dito rin sa 12 de septiembre kinulang ng tabaco ang junta at ng magkaroon ay 18 nitong buang itó.

At dito rin sa 18 ng Septiembre nagkaroon dito ng ipo-ipo sa alas doce ng tanghali at bonghau sa loob ng bayan ng Sariaya na maraming bahay ang nangaguiba at camalig at may dalawang kataung na palad. Ng buang nacaraan ng 27 ng Agosto ipinagdiwang ang cabuntisan ng Reyna Dña. Ysabel 2a. na limang buan itong circular sa boong Filipinas at dito rin quinanta ang tedeum arao ng Martes na Hiniingi sa lalong may capangyarihan na ipinagcaloob na mahusay silang mag Yna.

At dito rin sa 15, 22 at 29 ng Octubre at 5 ng Noviembre siyang pagseserojo ng arco ng crusero, ang primerong nagpadrino ay ang Sr. Alcayde na si D. Candido Lopez, ang 20. ang Padre Vicario na si Sr. Benito de la Pila, 30. ang tatlong cuadjutor na Padre Juan Macento, Padre Manuel Martinez Padre Eldefonso Barcelona, 40. ang Capitang actual D. Rafael Jardeniano. At dito sa 23 ng Nov. Siyang pagkaon sa Pagbilao ng ipinagawang Campana ni Sr. Benito de la Pila.
 Hanggang dito lamang ang natuklasan namin.

Mga Kawikaan ng mga taga Arabya

:o:

Akda ni Mariano Banting.

Ang taong totoo ay jaong tumutupad sa kanyang mga pangakò.

Ang mga muog ay may mga tainga.

Ang pusò ng mga pantas ay muog na kanlu ng mga lihim.

Ang kaawaan ay nasa gitna ng dalawang pagkaawa; isa'y sa iyong sarili at ang ikalawa'y sa kapwa na nangangailangan.

Isang salita lamang ay nakalilikha ng malaking kaligaligan, nakawawasak ng mga tahanan at nakapagbubukas ng mga libingan.

Ang ulos ng dila'y mahapdi kaysa ulos ng tabak.

Ang taong masalita'y kakaunti ang nagagawa.

Ang mga pantas ma'y nangangailangan ng payo ng iba.

Hwag kang magpakabilis sa paggamit ng iyong dila. Kung ang pananalita'y tulad sa pilak ang katahimin an nama'y sa gintò.

Ang taong madaldal ay malapit sa basag-ulo.

Pagkadupilas ng paa ay mabuti kaysa pagkadupilas ng dila. Pagkadupilas ng paa'y nakabalit ng buto na maisusugpong uli, nguni't ang pagkadupilas ng dila ay hindi na maisusugpong.

Ang pusò ng mainggitin ay walang kapanatagan.

Ang kapalaran ay di natatamo sa pamamagitan ng katamaran.

Ang tao'y natatagò sa likod ng kanyang dila.

Ang mga postal kung magusap

Akda ni Admirer

(Karugtong)

Noby. 20, 1915.

Trining: Walâ nang bumukal sa aking pag-iisip upang lalong maipahayag ko sa iyo ng boong tingkad ang aking malinis na nasâ. Alan gan kong ipagduro ang aking pagkatao at saksihin ang lupa't langit palibhasa'y bakâ naman lapatan mo ako ng pananalitang lalapastangan sa aking malinis na pag-irog. Mahanga'y matira na lamang ako sa pagtitimpi, hindi sa pagwawalang bahala kungdi upang sariliin ko na lamang ang paghikbi at pagdaramdam ng isang pusong nasayang ang pag-asa.

Maging mapalad nawâ sina Nati at Pepe. Ipa-kisabi mu na ring magagawa na niyang lahat

The American Bible Society

503 Avenida Rizal.

Nagbibili ng mga Biblia sa iba't ibang wika.
 Inyong pagsadyain at pagkakalooban kayo ng ayon sa halagang taglay ninyo.

LA RIZALINA

P. ARAMBULO

71 Rosario, Maynila, K. P.

NAGBIBILI ng mga sombrero rito at gayon din ng sa Europa;

ng mga barong lalake, kilyo, korbata, ibp.
 ng mga payong, sapatos, ibp.

Mura ang lahat.

ang nauukol sa mga "talunang" liham ko kung mayroon ngâ.

Ang tungkol sa "prinsesang kapitapitagan ay bago ko na isulat.—Alberto.

LIHAM NI TRINING KAY ALBERTO.

Alberto: Iyan ang nalalaman ninyong mga lalaki. Matapos makapamili, makipagkilala at magipit sa pagpapahayag o pagliham sa isang dalaga'y duduluhan agad ng mga may halong tampo o kungdi kaya'y liham na ibig yata'y ang babai pa ang magbibigay ng mga pananalitang mapuputihan ng pag-asa. Kung sa harap ng liham na sinasagot ay magpapakita ka na ng pangamba o pagkatamad sa pagsuri ng bawat natititik, ay gaano kayang sipag at likas ng katawan ang mangyayari kung dumating na ang panahong may mga anak ka nang lumuluha? Hindi kaya pagdabog at pangungunot ng noo ang sumaiyo kung atubili ka na sa maraming alalahanin ng isang may pamilya?

Dapat mong lingunin ang katungkulan ng isang babae matapos na siya'y makatugon. Dapat mong dilidililing hindi mahirap sa amin ang sumway sa mapagpalayaw na magulang, gayon din ang tumalikod sa nagmamahal na kapatid makatupad lamang sa pangako at matubos tuloy kayo sa kahihyan. Ipinababatid ko rin naman sa iyo Alberto, na ang mga kapaitan sa buhay ay handa naming tiisin sa pangambang mabahiran ng paglililo ang pakikisama namin sa isang tanging tanging pinagkatiwalaan, kaya naman kung sa kunat at kunat din lamang ay ibilang mo na ang Pilipinang si,—Trining.

POSTAL NI ALBERTO KAY TRINING

Nob. 23, 1915.

Trining: Sa hinaba-haba ng iyong liham na pawang pagtatanggol sa babae ay masisiyahan na ngâ ang isang binata sa pagluha at buong lugod na di maniniwalâ sa mga pagiring sagot niyo, subalit kung pagtatamanang isipin at dulanin sa alaala ng isang gaya ko, ang di miminsan din namang tikis na paghabag ninyo sa mga gumagamit ng mga mapakumbabang salita sa liham, 6 yaong nagpapakita kaya ng panunuyong walang maliw, ay natitira ako sa pangambang bakâ ang nag-uudyok sa iyo upang ako'y hwag paligayahin agad ay dahil sa nahahalatâ mong walang kasinguri ang aking pagnanais. Itong-ito

Compatriotas:

Si buscais nuevos y deliciosos perfumes, y si quereis pronto y esmerado despacho de las "recetas" de vuestros medicos, acudid a la

Botica Antigua de Trozo

Precios altamente medicos

Sirve a domicilio. Recibe pedidos

Azcarraga 1340 y 1342.

Telefono 3416.

Trining ang dahil kung kaya may napapansin ka sa aking postal. Gayon pa man, sapagka't lalong hindi ko matitiis ang lumimot sa isang itinatangi, ay sasangayunan ko na ang anomang iyong mamarapatin.

Gaya rin ng dati.—Alberto.

POSTAL NI TRINING KAY ALBERTO

Nob. 26, 1915.

Alberto: Tanggapin mo ang aking pangit na larawan upang maging tandâ ng ating pagkikilala. Ngalan mo lamang ang aking isinulat sapagka't tutoong masamâ ang aking titik ay bakâ mo pa pintasan. Hwag mong ipag-papalagay-lagay, ha?

May matwid kang mangamba sa ayos ng aking pananagot sapagka't may iba nga namang dahil sa kanilang pangangailan sa bibigyan ng pag-asa ang isang lalaki't pagkatapos ay sila pa ang may ganang magtawâ ng lihim. Ang mga babaing ganito'y hindi dapat pakitunguhan. Marami sa kanila'y hindi ikinatutwang humalô sa samahan, hindi dahil lamang sa mga pagiring sagot sa bala na, kungdi nakapagtuturo pa sa ibang mga walang malay sa kasamaan.

Ipagpaumanhin mo rin ang pakikitungal ko sa iyo tungkol sa iba't ibang bagay sapagka't higit sa lahat ay dito kita masusubukan ng pagkawalang pagod ng sanhi sa akin.

Ma-alaala ko pala; bakit mo natawag na prinsesa ang dalawang binibiing iniwan ni Kandido?—Trining.

Ang Ating mga Bugtong

Ng maalala ko'y di ko nadalâ, at ng mali-muta'y sakâ nadalâ. *Katuturan*: Amorsiko.

May batalan, may sibe, sa hubungan tumae. *Kat*. Kalabasa.

:- "ANG BAYANI" :- Sinilasan nina Laison at Huerta

Ibig ninyong makatagpo ng Sinelas na magagamit ninyo sa loob ng mahabang panahon?

Ibig ninyong kayo'y makabili ng Sinelas na pananagutan sa inyo ng binilhan, kung masira ang tahi'y maibabalik at kukumpunihing walang bayad, kung mayparaang matahi pa?

At kung kailangan ninyo ang maiwam, mura at matibay na Sinelas, gayon din ang Zapatillang napakahusay at Kochong napakaganda at Zapatilla para sa lalake na para-parang alinsunod sa moda ay sadyain kami at makikita ninyo ang katotohanang ito. Malaki ang aming ibinabawas sa namimili ng marami, lalo na kung sa Lalawigan.

• Upang kayo'y maniwala ay pumarini sa "ANG BAYANI".

Tumatangrap din kami ng kumpunihing Zapatos.—1104 Ave. Rizal, Sta. Cruz, Maynila.

Nalalaman mo'y di ka makaalam. *Kat. Ka-*
matayan.

Tumutulò ang balisbisan, tuyò ang bubungan.
Kat. Tungtong.

S. G. C.

Lingoslingusin man di'abut-abutin. *Kat. Taynga.*
Dalawang bungbong pirming palusong. *Kat. Ilóng.*
Tatlong magkakapatid, matagal sa init. *Kat.*
Tatlong Tungkò.

Apat na magkakaamigo, mga biyak ang ulo.
Kat. Halige.

Malwat ku nang kasama sa bahay, di ku pa
nalalaman ang pangalan. *Kat. Si Kuan.*

Tabi ay bulihan, ang gitna'y niyugan at tu-
buan. *Kat. Bukayò.*

Ng pawalan ko'y fisa ng umuwì ay dalawa. *Kat.*
Ang nag asawa.

Kaisaisa na'y kinuha ku pa mandin ang isa,
ang natira'y dalawa. *Kat. Tulya.*

Tubig na pinagpalà, walang makakuha, kungdi
munting batà. *Kat. Gatas sa suso ng ina.*

TITO G. GESMUNDO.

Makabuluhang panukala ng mga Kinatawang Leute- rio, Alunan at Generoso

Hingil sa pagtatatag ng Akademya ng Wikang Pang-Sangkapilipinuhan

Naito pa ang sa madlang mahahalagang batas
na pinapanukalà ng mga Amá ng Bayan, Ti-
nutukoy namin 'dito ang panukalang iniharap ng
mga Kinatawang Leuterio, Alunan at Generoso,
panukalang batas na nauukol sa diwà at kaluiwà
ng Lahi, panukalang tungò sa pagtatatag naman
ng Akademya ng Wikang Bansaang Pilipin-
han (Akademia de la Lengua Nacional de Filipinas).

Kahi't hindi pa namin lubusang natitiyak kung
aling wika ang pinapanukalang maging tagapag-
pahayag ng diwà ng Kapilipinuhan, ay kuma-
katig kami sa mga simulaing ng naturang panuka-
lang-batas

Mataos ang pananalig namin sa kabalagahang
di masasyod ng wikang sarili, na mahahalagang
hiyas na pamana ng mga magulang at mga
nuno; ipinalalagay naming ang sariling wika

CARLOS ORTIZ

OPTICO CIENTIFICO
Manglilitis ng mata

24 ESCOLTA (sa itaas)

Huag kayong bumili ng lente ni salamin na di
muna dalawin itong **Gabinete Optico.**

May mga kawaning matalinong ganap, wagas at
dalisay sa hatol ng lalong mga bantog na doktor
sa mata.

Kung ibig ninyo ay maaaring tumawag kayo sa
Telepono 939, at magagrado ang inyong pa-
ningin, sa inyong sariling tahanan.

lamang ang mapagsasaligan ng tunay at ganap
na pagkakaisa ng tanang magkakalahing may
iba't ibang pananalig sa politika, relihiyon at
sulfraning pangkapisanan, kaparis ng lagay sa nga-
yon ng Lahing Pilipina.

Kung pahahalagahan ang sinabi ng Dakilang Ba-
yani at Martir na si Dr. Jose Rizal hinggil sa
wikang kastilà at sa wikang sarili, inaasahan nang
ang binabalak na gawing pangbansa ay ang alin-
man sa mga wikang katutubò sa lupaing ito,
gaya ng tagalog bisaya, atb., at kungdi masasang-
ayunan gawing pangbansa ang alinman sa mga
wikang katutubò ay hihirang ng isa, gaya ng
tagalog, na siyang pagsasaligan ng paglalakipang
mga "dialecto filipino" upang makabuò ng isang
sariling "lengua nacional."

Kung di kami namamali ay may natatayong
dalawang kapisanang panawika na kapwà na-
ngagsusuri't nangaglilingang ng isang wikang ipi-
lalaan sa bayang pilipino; ang násabing dala-
wang kapisanan ay ang "Samahan ng mga Ma-
nanagalog" na pinangunguluhan ni G. Lope K.
Santos at ang "Akademia ng Wikang Pilipino"
na pinangunguluhan ni G. Sofronio G. Calderón.
Ang náuna ay kinakatawanan ng mga galawad
(miembro) na pulos na tagalog, at ang huli, ang
"Akademya" bagá, ay kinakatawanan ng mga
galawad na tagalog, bisaya, ilokano, bikol, ka-
pangpangani at ibp.

Inaakalà naming ang makabayang panukalà
ng mga Kinatawang Leuterio Alunan at Generoso
ukol sa pagtatatag ng Akademya ng sariling wika
ay may kinalaman sa nabanggit naming mga
kapisanang nagsusuri at naglilingang ng Wikang
Pilipino.

Sipi sa "Ang Democracia."

British & Foreign Bible Society

636 ISAAC PERAL

Nagbibili ng mga Biblia sa
lahat ng wika.

Inyong pagsadyain.

PACO STUDIO

1430 HERRAN

May manunuklay

na walang bayad.

ENGRACIO DE ASIS

Nagpapasaula ng alahas, at
ibp. Mura magpatubo, mahal
humalaga. Bukás kahi't araw
ng pista.

Daang Azcarraga Bldg. 1339, Kanto
Benavides, Trozo.

Tel. 3396.

Maynila.

MELODRAMANG TAGALOG

BIGONG PAG-ASA

(Natuklasan sa Paris ni Dr. H. OTLEY BEYER)

(Karugtong.)

- Adonis. Nárito na naman ngayon sa harap mo; nguni't hindi dahil sa bulaklak.
- Soledad. At sa anong dahil?
- Adonis. Saká matatantò; nguni't asahang-asaha't kukunin kong lahat ang inilalakò kung ibibigay mo at papalitan ko ng lalong mahalagang bagay kaysa pilak.
- Soledad. Lalò pung salamat kung magkakagayon, bunyng Caballero, at ng ako naman ay maka-uwi na sa kwebang táhanan.
- Adonis. Sa kweba at bakit?
- Soledad. Sapagka't Pastora.
- Adonis. Oh! Di bagay sa inyo ang pagayóng anyò; kayá talastasin at ipahahayag.
- Soledad. Ang alin?
- Adonis. Ang libim na hirap, pig-hatì at lumbay buhat na ng kayo'y minsan kong nakita, dahil sa pag-ibig.
- Soledad. Pag-ibig sa akin? Oh! Suminta'y di ko pa kusang nalalaman, at di naman hangad, at kung matuto mang pusò ay umibig ay angat pò naman sa inyo, at dahilan dilo'y pilit i-inumin kahi't anong pait na kung habaguin na'y tangisan ang palad.
- Adonis. Butihing dalaga; kung ang pagsinta kung sa puso'y...
- Soledad. Ihinggil sa ibang kapantay na uri't walín kay Soledad.
- Adonis. Walin kay Soledad? Ay...!
- KANTO**
- Adonis. Soledad kung di maaawa sa aking pagsintang kandong ng dálitá buhay walang salang sa suyo't pagluha
- Soledad. hindi ka-uri ako't abâ. Kayâ sa pagsinta ay nag-alanġan dahil kung liluhin ang buhay tatangisang pilit hanggang sa libiġan.
- Adonis, ang pusò ko sa iyo'y alay. Kung walang tiwalâ sa aking pagibig
- Soledad. nárito buksan yaring dibdib at ng mawikâ mong...
- Soledad: (Talikod ng kauntí) ako'y, nahahapis sa tinag-hoy-tag-hoy nitong si Adonis. "Hahaapp na."
- Ako'y, lubos nang asahan tapat na sinta mo hanggang nabubuhay.
- DUO**
- nagka-isang kapalaran
- Sa Altâ ng nasâ maligayang tunay.

Isang kalatas ng "Liga-Anti-Imperialista"

Tinanggap ng Lehislatura pilipina at kahapon (25 Okt.) ay binasa sa Kapulungán ng mga Kinatawan ang sumusunod na mahalagang kalatas ng Liga-Anti-Imperialista sa Estados Unidos.

"Ang Liga-Anti-Imperialista ay nápatatag noong ika 19 ng Nobiembre ng 1898, upang sumalang-sang sa pagpapalawak ng kapangyarihan ng bansang ito sa ibabaw ng mga ibang bayang di kasangayon sa gayon, at lalonglalò na sa kasunduang napapabitin ng España at Estados Unidos, na naglilipat dito sa huli ng kapuluang Pilipinas. Ang hangad ng inyong bayan ay maliwa-

nag ná itinauggi, dahil sa kayo'y nagtatag ng inyong sariling pamahalaan, pagkatapos na kayo'y manghimagsik at managumpay laban sa kapangyarihan ng España sa boong Kapuluan, bago mangyari ang pagkakuha ng Maynila, na ginanap ng hukbong pilipino na katulong ng mga kawal ng Estados Unidos. Ng ang tangká ng pamahalaan ng Estados Unidos, na napalihim sa inyong pamahalaan at sa inyong bayan ay mapakikilala sa inyo, ang inyong pagkasuklam sa isang bagong manglulupig ay isa sa mga katwirang ginagamit sa Kongreso ng mga senador Hoar, Wellington, Minson at mga iba pang republikano at ng napakaraming demokrata sa Kapulungang yaon ng sila'y sumalungat sa pagpatibay sa kasunduang napapatayò ng España at Estados Unidos. Sa mga pagsusumakit na ito ang Liga ay tumulong ng boong pusò.

Ang aming binuhâ, na kayo'y gagawa ng isang

Valetin Manglapus

ABOGADO

Residencia:

Madrid 234
Tel. 8334.

Bufete:

Gral. Luna 87,
Tel. 4664.

CASEY'S HOSPITAL

—FOR—

Sick Shoes and Clothes**Dr. Casey Chief Surgeon**

307 M. H. del Pilar.

Phone 3878

Celestino Chaves

ABOGADO Y NOTARIO

702 Azcarraga, esquina

Juan Luna

Telefono 8038

pangatawanang pagsalansang, kung ang inyong mga kaanib ay magtangkang magpalaki ng kapangyarihan at kayo'y saklawin, ay nagkatotoo, nang inyong tugunan ang natarang pagtatangka, sa pamamagitan ng isang mahabang pakikibaka at ng isang kahanangang dahas laban sa matinding lakas ng Estados Unidos.

Nakatagpo kami ng malaking pagsangayon ng bayan, at sa hinabababa ng pagbabaka, ang isang boto lamang sa Sento at isang boto sa mga mahistrado ng Ktt. Hukuman ay nakapagpakiling sa timbangan ng matwid at ikinapamalaging sandali nang kapangyarihang amerikano sa Kapuluhan. Ang mga tanyag na lider ng pangkating republikano, matangi ang ilan lamang, at ang boong pangkating demócrata, sa naghahalihaliling palatuntunan sa boong panahong yaon, ay nangagmatigas na ang mga pilipino ay mangagsasarili—ang salitaan ay nasasalig nga lamang sa kung kailan dapat itulot ang naturang pagsasarili. Tinaglaytaglay namin at lagi nang ipinagmatigás ang hangaring ito sa harap ng bayang amerikano at ang nagpasigla'y kayo rin sa adhikang pinagsusumakitan ninyo at dahilán ng boong pag-ibig na pagbubuhos ninyo ng dugó. Sa huli ay naipahayag din ngayon ng Estados Unidos na ang pangakó ay magaganap sa isang panukalang utos na ipinagsanggalaug sa Kongreso, sa ilalim ng walang pagod at matalinong pangulo ng sumulat na kinatawang W. A. Jones at ng senador J. F. Shafroth, sa tulong ng kinatawang Manuel L. Quezon at sa lagda ng Pangulong Wilson, na siyang nagpapadali sa pagpapatibay.

Nakagawa kayo ng marangal na paggamit sa mga kaluwagang itinulot sa inyo, sa paraang ang inyong paghahanda upang mapamalagi ang inyong pagsasarili sa isang hinaharap na nalalapit na lamang, ay maliwanag nang kinikilala ng lahat.

Itinatagubilin namin sa inyo na ang bagong saligang batas na sa inyo'y ipinagkaloob ay inyong gamiting gaya ng pagkagamit sa kaluwagang ibinigay sa inyo ukol sa inyong pagaaral at pamamayan; na inyong bayaan sa isang tabi ang lahat ng pagbubukodbukod ng mga lapian at lalonglalo na ang sulsol ng mga pahayagan at ang mga sa miting at mga bukod, na inyong ingatang buhay sa sulat na ang apoy ng kala'y ang sumasa inyo at magpatuloy ng paglakad sa mga paraang mahinahon at tiyakan sa dakong ikatutupad ng inyong hangaring ipinagkakaloob ngayon.

ERVING WINSLOW
Kalihim.

MOORFIELD STOREY
Pangulo.

25 Septiembre, 1913.
Salin ng Talibá.

Ang Sastreria at Camiseria ni G. Fabian
G. Duque ay inilipat sa 758 Ave. Rizal.

"LA AMATISTA"

Se reciben toda clase de trabajos conserniente al ramo de Plateria, Relojeria, Doradura, Plateadura, como también Quinques Mecánicos, Grafonofonos, Maquinas de coser y otros mas con prontitud, esmero y economia.

Plateria, Joyeria y Relojeria, Venta de Albajas, Relojes y Objetos de Fantasia de
Dionisio José
S. Fernando 804
San Nicolas, Manila,

I. F.

Tumatanggap ng sari-saring gawain tungkol sa Plateria, Relojeria, Lubugin sa ginto at pilak, gayon din naman ilawang mekaniko, grafonofono, makinang panahian at iba't ibang madaling panahon, malinis at mura.

Ang mga pamahiin sa iba't ibang lalawigan

Cavite.—Kapag palagi kang may kwarta sa bulsa pagbabago ng buan, ikaw ay di masasalat kailanman.

Bulakan.—Kapag may puyo ang kalabaw sa likod na malapit sa buntot, ito'y daragitin ng kidlat sa panahon ng tag-ulan.

Negros Oriental.—Kapag nagbalot ka ng kumot samantalang kumikidlat ikaw ay magiging abo.

Leyte.—Kapag nagsuklay ng buhok kung gabi ay mauulila Kapag nagwalis ng sahig kung gabi ay maghihirap ang kabuhayan.

Kapag itinuro ang bahaghari ay magkakasakit ng malubha.

Kapag nagsalita samantalang kumukulog ay magiging pipi. Abra.—Kapag nagliliparan ang mga tagak sa dakong hilaga ay uulan.

Ilokos Sur.—Kapag naghinuko kung lunes ay magkakaroon ng pamamaliktad ang balat ng daliri.

Kapag may mga bulaklak ng kuko sa daliri ng kamay ang dami noo'y siyang dami ng magiging kasintahan.

Kapag hindi binabantayan ang bangkay kung gabi, ito'y ninanakaw at nilalamon ng aswang.

Cebu.—Kapag naglayag ng araw ng biyernes ay magkakaroon ng masamang kapalaran.

PAUNAWA

Sino mang ibig sumuskribi rito sa "Patnubay ng Bayan" ay sumulat kay S. G. Calderón, 758 Reina Regente, Binundok.

Pasanglaan

NI

G. GUILLERMO RUIZ

845-847 Clavel, Maynila.

Madaling pagsanglaan

Magaan ang patubó

at mabuting humalagá.

Siya nga ninyong pagsadyain.

LOS FILIPINOS

1011-1013 San Fernando,
MAYNILA, K. P.

Malugod naming ipinatatalastas sa inyo na kami'y nagbibili ng Cemento ng mga putol ng bakal, ng mga planchang bakal na galbanisado, ng mga pako, ng mga bisagra, ng mga pasador, ng mga serradura, ibp.

Mariano Lim Manapat, Gerente.

BERNABE STUDIO

Salcedo, Bldg. 708, Sta. Cruz,
MAYNILA, K. P.

Araw-araw ay rumeretrato mula sa a las 9 ng uma-
ga hanggang a las 3 ng hapon at tumatanggap ng mga ga-
waing nauukol sa bagay na itó, gaya ng **Amplición,**
Reproducción, Opalinas, Alfileres, Revelaciones, Copias,
FOTOGRAFADOS, AT ZINCOGRAFIA, ibp.

P. O. Box. Bldg. 973.
TELEFONO, 3216.

Walang bayad sa pasuklay.

ANG HALAGA SA MGA GRUPO AT IBANG MGA BAGONG PARAAN AY
AYON SA PAGKASUNDUAN.

Ngayo'y may lalong pag-uurungan sa dakong pinagreretratuhan.

• • “El Porvenir” • •

Imprenta y Libreria,

Papeleria y Objetos de Escritorio

429—Soler Trozo—429

DIRECCION TELEGRAFICA JOB.

CLAVE ABC 5.8 ED.—TEL. No.....

Admite toda clase de trabajo de impresion y encuadernacion.

**¿Ven
Vds.
A
este
Niño?**

**Pués este es uno de
los muchos que deben su existencia á la re-
nombrada é inmejorable**

LECHE CONDENSADA marca AGUILA

**La primera leche condensada que se ha conocido en
Filipinas.**

**Los mas renombrados Doctores de todas partes la
recomiendan---para todos los casos en que se nece-
site una leche PURA y NUTRITIVA.**

**SE VENDE EN
TODAS PARTES**

**PACIFIC COMMERCIAL Co.
ÚNICOS AGENTES.**